

CULTUUR, HET VERBINDENDE DNA

Koesteren en versterken wat ons Gent maakt

2 maart 2021

BELEIDSNOTA

Sami Souguir

Schepen van Cultuur, Stadsontwikkeling en Ruimtelijke Planning
Stad Gent

Colofon

Stad Gent

Departement Cultuur, Sport en Vrije Tijd

Publicatiedatum

2 maart 2021

Contact

Schepen Sami Souguir

Schepen.Souguir@stad.gent

Tel. 09/266 54 80

<https://stad.gent/nl/cultuur-sport-vrije-tijd>

Postadres

Stad Gent – kabinet Schepen Souguir

Stadhuis, Botermarkt 1, 9000 Gent

Bezoekadres

Stadhuis, Botermarkt 1, 9000 Gent

Tel. 09/266 51 80

Inhoudsopgave

Voorwoord	6
1. Verloop van het traject	7
2. Alles samengevat	8
3. Gent, een 'pocket-sized metropolis'	10
4. Drie rode draden doorheen het cultuurbeleid	14
4.1. Inleiding	14
4.2. Draad 1: gemeenschapsvorming, sociale cohesie, participatie	14
4.3. Draad 2: Gent als leeftijdsvriendelijke en kind- en jeugd vriendelijke stad	18
4.4. Draad 3: Diversiteit: met focus op aanbod, makers en publiek	20
5. Gent als broedplaats en ondersteuningsnet voor kunstenaars en creatievelingen	22
5.1. Inleiding	22
5.2. Onze artistieke ruggengraat	23
5.3. Inzetten op de toekomst	24
5.4. Publieksbereik en participatie	25
5.5. Kunst en cultuur in Gent dat zijn ook...	27
6. Een appellerend museaal en cultureel erfgoedbeleid	30
6.1. Inleiding	30
6.2. Het Gentse museumaanbod als aantrekkingspool voor de stad	30
6.2.1. Huis van Alijn	31
6.2.2. Industriemuseum	31
6.2.3. STAM	32
6.2.4. Design Museum Gent	33
6.2.5. MSK	33
6.2.6. S.M.A.K.	34
6.2.7. Communicatie zakelijk team van de AGB's van de musea	35
6.2.8. Niet-stedelijke musea	36
6.3. Historische Huizen als canvassen voor de verbeelding	36

6.4. Deel hebben aan erfgoed en erfgoed delen	36
6.5. Onze Gentsche toale als erfgoed	37
7. Infrastructuur als solide basis	39
7.1. Inleiding	39
7.2. De grote werven	40
7.2.1. De Gentse opera	40
7.2.2. De Materniteit op de Bijlokesite	41
7.2.3. Een 'complete make-over' voor het STAM	41
7.2.4. De nieuwe vleugel van Design Museum Gent	42
7.2.5. Een pop- en rockzaal in het Wintercircus	43
7.2.6. Een masterplan voor het Belfort	44
7.2.7. Time Castle - Gravensteen	44
7.2.8. Wijkbibliotheken	45
7.3. Investeringsubsidies als instrument in het cultuurbeleid	46
7.4. Tijdelijke invullingen als wtruimte voor creativiteit	47
8. Een cultuurbeleid in co-creatie	48
8.1. Inleiding	48
8.2. Cultuurraad Gent	48
8.3. Kunstenoverleg Gent	49
8.4. Greentrack	50
9. Acht ambities voor een sterk cultuurbeleid	51
Inleiding	51
9.1. In 2030 wordt Gent Europese Culturele Hoofdstad	51
9.2. Gent filmstad krijgt een 'Huis van de Cinema'	52
9.3. De bibliotheek van de toekomst: verdergezette automatisering, nog betere dienstverlening	54
9.4. State-of-the-art beleving van podiumkunsten in een uniek historisch kader	55
9.4.1. De Gentse opera wordt een internationaal kunstenhuis voor opera, muziektheater, ballet en dans van topniveau dat open staat voor Gentenaars en alle bezoekers van de stad	55
9.4.2. Muziekcentrum De Bijloke: een concertzaal van de 21ste eeuw in een unieke erfgoedomgeving	56
9.5. De Bijlokesite, van masterplan tot cultural commons	57
9.6. Gent zet in op het museum van de toekomst	58
9.6.1. Een masterplan verzekert de toekomst van het S.M.A.K.	58
9.6.2. Een masterplan geeft het Huis van Alijn een nieuw elan	58

9.6.3. DING wordt dé 'third place' voor design in Gent	59
9.7. Een dynamische erfgoedcel	60
9.8. Een masterplan culturele infrastructuur	60
10. Budget	62
11. Cultuur(beleid) in coronatijd	68

Voorwoord

Beste Gentenaar
Beste cultuurliefhebber

Cultuur verdient een duidelijke visie die zowel de sector als de participant ondersteunt en voortstuwt. Deze beleidsnota heeft dan ook *niet* tot doel om weinig realistische beloftes op te lijsten. We gaan de komende jaren voor kwaliteit en ondersteuning van de bestaande projecten, maar we durven weldegelijk verder te kijken en we reiken nieuwe- en kleinere spelers in het veld de hand.

Gent is op dit moment al een bakermat voor cultuurliefhebbers en een vruchtbare voedingsbodem voor nieuw en reeds gevestigd talent. In 2024 willen we als kers op de taart ook onze kandidatuur indienen voor Europese Culturele Hoofdstad in 2030. Een uitdaging waar we als échte cultuurstad volledig voor gaan!

De cultuursector in onze stad staat niet meer in haar kinderschoenen. We beschikken al over een rijk en kwalitatief hoogstaand aanbod, verschillende sterke merken, een grote graad van participatie met bijhorende overleg- en participatieve structuren en een uitgebouwd ondersteuningsapparaat.

Het beleid van de komende jaren vestigt meer dan ooit de aandacht op een cultuursector toegankelijk voor iedereen. We gaan voor uitbreiding en verdieping.

We investeren in diversiteit en samenwerking, met bijhorende positieve gevolgen voor het publiek en de programmatie. We werken samen met andere beleidsdomeinen (o.a. toerisme, economie, welzijn, onderwijs, ...) op meer dan alleen het operationele niveau.

We investeren in creativiteit, met aandacht voor het snel en continu evoluerende landschap.

We investeren in de basis. De infrastructuur wordt op alle niveaus aangepakt: zowel groot als klein, lokaal, polyvalent en gevestigd erfgoed.

Zo dragen we bij aan het unieke verhaal van Gent!

Sami Souguir
Schepen van Cultuur, Stadsontwikkeling en Ruimtelijke Planning

Gent, oktober 2020

1. Verloop van het traject

2019

Individuele contacten met vele culturele actoren door kabinet en administratie.

13 januari 2020

Intern dialoogmoment met Dienst Cultuur, Musea, Historische Huizen, Bibliotheek, De Centrale en Muziekcentrum De Bijloke.

17 januari 2020

Extern dialoogmoment met een dertigtal vertegenwoordigers van de Cultuurraad en het Gents Kunstenoverleg. Ook hier werd de structuur van de nota voorgesteld en focusten we onder leiding van een procesbegeleider op de rode draden van de beleidsnota.

December 2019 – februari 2020

Concrete uitwerking van de beleidsnota waarbij verschillende medewerkers van alle betrokken diensten hun bijdrage leverden.

29 oktober 2020

College van Burgemeester en Schepenen – Bespreking voorontwerp beleidsnota.

9 november 2020

Commissie Vrije Tijd, Publiekzaken en Pensioenen (VPP) Toelichting voorontwerp beleidsnota.

11 december 2020

Afsluiten consultatieronde voorontwerp beleidsnota.

7 en 14 januari 2021

Feedbackmomenten met Gents Kunstenoverleg.

(Onder voorbehoud)

28 januari 2021

College van Burgemeester en Schepenen – Bespreking ontwerp-beleidsnota.

8 februari 2021

Commissie Vrije Tijd, Publiekzaken en Pensioenen (VPP) - Bespreking ontwerp-beleidsnota.

1 maart 2021

Gemeenteraad - Ontwerp-beleidsnota op gemeenteraad ter goedkeuring.

2. Alles samengevat

Als pocket-sized metropolis is Gent het epicentrum voor kunst en cultuur. In de 'Cultural and Creative Cities Monitor 2019' van het Europese Directoraat-Generaal 'Joint Research Center' staat Gent op de 5e plaats bij grote steden, in de categorie 'cultural vibrance'. De voor cultuur voorziene infrastructuur en de capaciteit om een breed publiek aan te trekken, maken van Gent een stad met een grote culturele rijkdom. Het aanbod theater en dans per 10.000 inwoners is in Gent zelfs het grootste van alle Vlaamse centrumsteden. Daarnaast is Gent ook een bruisende muziekstad, een broeihaard voor niet- en semi- professionele kunstbeoefening, een leesstad, een stad met een indrukwekkend historisch patrimonium en een grote internationale connectie. 87% van de Gentenaars blijkt alvast tevreden over het cultuuraanbod in de stad.

Drie rode draden zorgen voor een stevige basis en een duidelijk werkkader voor het cultuurbeleid tijdens deze legislatuur. We focussen op:

- Gemeenschapsvorming, sociale cohesie en participatie
- Gent als leeftijds- en kind- en jeugd vriendelijke stad
- Diversiteit: met focus op aanbod, makers en publiek

Kunstenars en creatievelingen moeten Gent zien als broedplaats en ondersteuningsnet. De Gentse kunstensector groeide de laatste jaren uit tot een breed en veelzijdig veld met grote betekenis en naam en faam, zowel lokaal, nationaal als internationaal. In Gent is er ruimte voor grote, middelgrote en kleine spelers, en ondersteuning van gevestigde waarden, doorstarters en opkomend talent. Met aandacht voor experiment en vernieuwing zetten wij de investeringen in onze artistieke ruggengraat onverminderd verder.

In Gent zijn de musea van en voor de stad. Als beeldbepalende ontmoetingsplekken overstijgen ze het alledaagse met hun eigenzinnige en unieke omgang met de collecties. Een appellerend museaal beleid laat de Gentse musea en Historische Huizen fungeren als vaste aantrekkingspool voor onze stad. Daarnaast staan we ook stil bij het culturele erfgoed. Cultuur als nieuwe gemeenschappelijke taal zorgt ervoor dat het niet enkel draait om 'deel hebben aan', maar ook 'delen met'.

Culturele infrastructuur is dé solide basis en is een conditio sine qua non voor een rijk cultuurleven. De komende jaren staan dan ook een aantal 'grote werven' op het programma: de Gentse opera, de Materniteit op de Bijlokesite, een complete make-over voor het STAM, de nieuwe vleugel van het Design Museum Gent, een pop- en rockzaal in het Wintercircus, een masterplan voor het Belfort, het Gravensteen en wijkbibliotheken.

Gent heeft in vele beleidsdomeinen een traditie van overleg, dialoog, participatie en inspraak. Een stevig en vooral gedragen cultuurbeleid is geen 'eenmanstaak'. Een horizontale benadering maakt het mogelijk het cultuurlandschap verder uit te bouwen in co-creatie.

Naast deze algemene accenten stellen we ook 8 ambities voorop voor een sterk cultuurbeleid, dat verder vooruit durft te kijken dan één legislatuur. Deze ambities zijn als het ware de bouwstenen die we leggen om ook in de volgende legislaturen op verder te bouwen.

1. In 2030 wordt Gent Europese Culturele Hoofdstad
2. Gent filmstad krijgt een 'Huis van de Cinema'
3. De bibliotheek van de toekomst: verdergezette automatisering, nog betere dienstverlening
4. State-of-the-art beleving van podiumkunsten in een uniek historisch kader: de Opera en Muziekcentrum De Bijloke
5. De Bijlokesite, van masterplan tot cultural commons
6. Gent zet in op het museum van de toekomst
7. Een dynamische erfgoedcel
8. Een masterplan culturele infrastructuur

Het voorgaande moet u als lezer in staat stellen om onze visie op het Gentse cultuurlandschap van de toekomst voor ogen te zien. Deze visie zien wij als de fundering voor cultuur in onze stad. Ze draagt bij aan het gemeenschappelijk verhaal van Gent dat vertrekt vanuit onze eigen unieke kracht, waarbij we ons op een verbindende, normverleggende en andersdenkende manier onderscheiden.

3. Gent, een ‘pocket-sized metropolis’

Gent is een veelzijdige stad, waarbij we ons onderscheiden op de manier waarop we de zaken aanpakken: op een verbindende, normverleggende en andersdenkende wijze. Gent is een centrumstad in grootstedelijk gebied, een centrum van educatie, een internationaal gekende cultuurstad, een creatieve stad, om maar enkele karakteristieken te noemen die relevant zijn in deze context.

Gent is een **centrum van educatie**. Het is een studentenstad met ca. 78.000 studenten in het hoger onderwijs. 10% daarvan kiest voor een culturele of creatieve opleiding. Gent huisvest drie van de vier posthogeschoolopleidingen in de kunsten: het Hoger Instituut voor Schone Kunsten (HISK), de International Opera Academy en het Orpheus Instituut. Gent heeft daarnaast ook een breed aanbod van kunsteducatie. Zowel het deeltijds kunstonderwijs als de vele cultuureducatieve organisaties die in onze stad actief zijn bieden voor veel kinderen en volwassenen een eerste kennismaking met de kunsten.

Om en bij de 500 ondernemingen zijn in onze stad actief in de sector van de **creatieve economie**. Deze sector is goed voor 4% van de totale tewerkstelling in onze stad en is de werkomgeving van 18% van de Gentse zelfstandigen. Media en cultuur gerelateerde activiteiten staan daarbij voor 65% van de creatieve tewerkstelling. Ondernemingen in de creatieve economie zijn eerder klein en tellen gemiddeld 20 werknemers. Per 10.000 inwoners heeft Gent 146 arbeidsplaatsen in de culturele en creatieve economie. In de Vlaamse centrumsteden is dat gemiddeld 139, in heel Vlaanderen 73. Gent is daarmee goed voor 20% van de totale toegevoegde waarde in de creatieve economie in de Vlaamse centrumsteden.

Culturele tewerkstelling per 1.000 inwoners, van 2009 tot 2016.

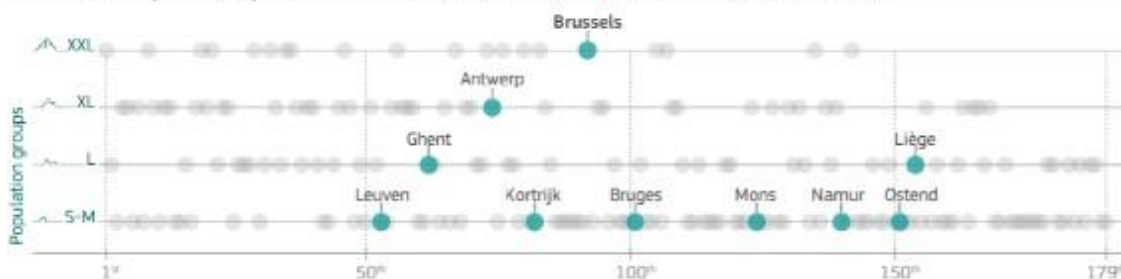
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Antwerpen	15,2	15,7	15,5	14,3	13,7	12,5	12,5	12,3
Gent	15,3	14,8	14,9	14,9	15,0	15,7	14,9	14,6
13 steden	15,8	15,9	15,9	15,1	15,0	14,5	14,3	13,9
Vlaams Gewest	8,2	8,3	8,3	8,1	7,9	7,6	7,4	7,3

Bron: VKBO, RSZ en RSZ-PPO.

De Gentse **kunst- en cultuurscene** is belangrijk in en voor Vlaanderen: 29% van alle Vlaamse muziekorganisaties, 33% van alle Vlaamse sociaal-artistische werkingen en 21% van alle theatergezelschappen met Vlaamse steun, zijn gehuisvest in Gent.

Het Gentse cultuurleven haalt een niveau dat Europees en internationaal wordt opgemerkt.

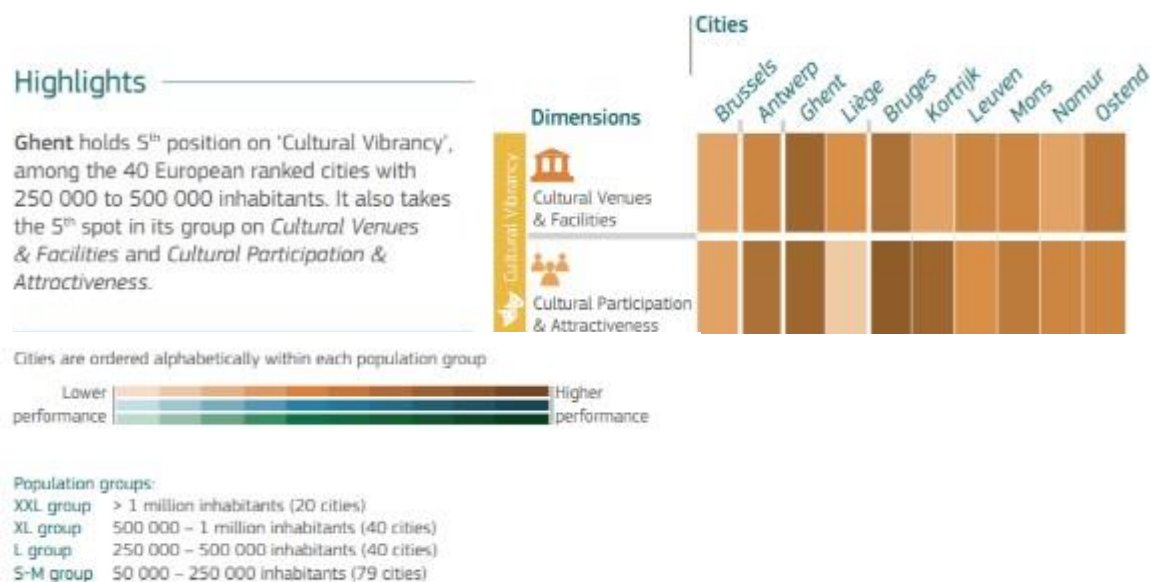
How does your city rank on the Cultural and Creative Cities Index?

Leuven takes the top spot in the country on the Cultural and Creative Cities Index, achieving 10th position among the 79 European ranked cities with 50 000 to 250 000 inhabitants. Ghent is close behind, coming 13th in the group of 40 European ranked cities with 250 000 to 500 000 inhabitants.

In de 'Cultural and Creative Cities Monitor 2019' van het Europese Directoraat-Generaal 'Joint Research Centre' scoort Gent goed. Onze stad staat op de 13de plaats in de lijst van 40 Europese steden met 250.000 tot 500.000 inwoners.

In het domein 'Cultural Vibrancy' uit deze monitor wordt gepeild naar de 'culturele rijkdom' van de stad aan de hand van de infrastructuur ten behoeve van cultuur en naar de capaciteit van de stad om een lokaal, nationaal en internationaal publiek aan te trekken voor/door zijn culturele leven. Gent staat hier op plaats 5.

De 'Stadsmonitor voor leefbare en duurzame Vlaamse steden' bevestigt deze positie van Gent. Het aanbod per 10.000 inwoners aan theater en dans is in Gent het grootste van de Vlaamse centrumsteden.

Het bruisende Gentse muziekleven kreeg in 2009 een prestigieuze erkenning van UNESCO: 'UNESCO Creative City of Music'. Het UNESCO Creative Cities Network (UCCN) telt momenteel 246 leden uit 72 landen, wereldwijd zijn op vandaag 47 steden erkend als UNESCO muziekstad. Gent wordt geloofd voor de inzet van zijn historisch patrimonium ten behoeve van het muziekleven, voor zijn vele muziekfestivals, voor de brede waaier aan educatie in muziek, en voor de hoge graad van participatie aan het muziekleven. Gent is dé concertstad bij uitstek.

Ook buiten zijn theaters en concertzalen ademt Gent kunst en cultuur. Met het programma 'Kunst in de publieke ruimte' en initiatieven zoals 123 Piano, het Lichtfestival en het festival 'SORRY, NOT SORRY' - met een belangrijke focus op streetart en graffiti - brengt Gent kunst en cultuur letterlijk op straat en tussen de mensen. Kunst op straat is in onze stad niet langer een verhaal van objecten: het gaat over alle vormen van kunst, ook tijdelijke acties en immateriële projecten die kunst letterlijk tot bij de mensen brengen.

De niet- en semi-professionele kunstbeoefening bestaat volgens de Vrijtijdsmonitor Vlaanderen in Gent uit 84 verenigingen. Het werkelijke aantal ligt heel wat hoger omdat vele ad hoc of feitelijke verbanden nergens geregistreerd staan. De disciplines die beoefend worden gaan van toneel, over dans, tot beeldende kunsten, film en fotografie. De vele beoefenaars die voor én achter de schermen actief zijn in deze verenigingen, maken mee cultuur in onze stad en zijn uiteraard ook volwaardige cultuurparticipanten.

Gent is ook een echte **leesstad**. De opening in 2017 van De Krook - de nieuwe vestiging van de stedelijke openbare bibliotheek - bracht een nooit geziene stijging van het aantal bezoekers en ontleners met zich mee. Het gemiddelde van 4.730 bezoekers per dag in 2019, stijgt op topdagen tot meer dan 8.000, het aantal actieve ontleners bedroeg afgelopen jaar 83.400. Ook de wijkbibliotheken blijven een belangrijke rol in de stad spelen.

De Krook is niet alleen een bibliotheek, het inhoudelijke concept en het gebouw zijn ontworpen om een thuis te zijn voor diverse spelers. De Krook huisvest structurele partners zoals VormingPlus, actief in de niet-formele educatie, Digitaal.Talent@Gent, De Stap – Leerwinkel Oost-Vlaanderen, TOPunt Gent, Steunpunt inclusie en de Wetswinkel. Een andere permanente bewoner is imec, dat volop inzet op digitaal onderzoek en het stimuleren van ondernemerschap.

De UGent kon als (inter)nationale kennisinstelling uiteraard niet ontbreken in De Krook. De universiteit toont in De Krook haar expertise en academische werking aan het brede publiek. Verschillende onderzoeksgroepen zoals MICT, IPem en Cultuur en Educatie kregen een vaste verblijfplaats in het nieuwe bibliotheekgebouw. Ook universiteitsradio Urgent.fm kreeg een definitieve plek in De Krook en vestigde er haar radiostudio's. Daar wil de zender als medialab meer dan ooit een praktijkvloer zijn voor UGent-studenten. De Krook staat niet alleen: 14 wijkbibliotheken in onze stad die elk op zich fungeren als bibliotheekfiliaal én als ontmoetingsplek voor de buurt bedienen evenzoveel wijken.

Het indrukwekkend **historisch patrimonium** van de stad draagt bij tot het imago van Gent als een van de belangrijkste cultuursteden in Vlaanderen. De fraaie en autovrije stadskern met zijn drie torens weerspiegelt nog steeds de prominente rol, die de stad al van in de middeleeuwen heeft gespeeld, toen Gent zich qua bevolking met Parijs kon meten. Musea en kerken bewaren onschatbaar erfgoed, waarvan het Lam Gods het absolute topstuk is. Gent heeft een sterk museumveld met zeven landelijk erkende musea op een totaal van 21 in Vlaanderen. Zes van de zeven zijn stedelijke musea. Daarnaast heeft Gent ook een rijk 19de -eeuws industrieel erfgoed.

Cultureel heeft onze stad ook een sterke **internationale connectie**. Onze stad is sinds jaren lid van EUROCIITIES en actief in o.m. het Culture Forum daarvan. Als muziekstad is Gent lid van het UNESCO Creative Cities Network en als geboortestad van Keizer Karel maakt onze stad deel uit van de Europese Culturele Route Keizer Karel van de Raad van Europa. In 2011 stond Gent mee aan de wieg van het netwerk AVIAMA (Association des Villes Internationales Amies de la Marionette) dat wereldwijd steden verenigt met een traditie in het poppen- en figurentheater. Daarnaast zijn zowel de Gentse musea als vele andere cultuuractoren individueel lid van internationale netwerken binnen hun discipline.

Het is niet verwonderlijk dat Charles Landry in zijn 'Creative Cities Index' over Gent concludeert dat het een 'pocket sized metropolis' is: *"The objective truth is that for the large majority of people Ghent is a great city. It provides the quality of life, sense of well-being and possibilities that most cities crave for. Ghent is a pocket sized metropolis, combining the intimacy of a small city with the openness of a metropolis."*

Tevredenheid over culturele voorzieningen, in 2008, 2011, 2014 en 2017, in %.

	2008	2011	2014	2017
Antwerpen	78	80	75	81
Gent	84	87	86	87
Aalst	71	71	67	71
Brugge	89	90	84	87
Gent	86	86	86	86
Haarlem	92	91	88	86
Kortrijk	89	86	82	83
Leuven	85	91	86	85
Mechelen	80	83	82	81
Oostende	75	77	77	80
Roeselare	90	89	84	83
Sint-Niklaas	87	85	83	84
Turnhout	92	86	85	84
Totaal 15 steden	83	84	80	83
Vlaanderen*	/	/	/	72

* Het cijfer voor Vlaanderen is berekend op basis van een samengevoegd bestand van de survey Gemeente- en Stadsmonitor voor 100 gemeenten van het Vlaamse Gewest, er zijn kleine afwijkingen in de voorbeelden en antwoordcategorieën van beide surveys, voor meer informatie, zie 'Vandachtspunten'.

Bron: survey Gemeente- en Stadsmonitor.

Wat denkt de Gentenaar van dit alles?

De Gentenaar zag dat het goed was. Uit de meest recente 'Stadsmonitor voor leefbare en duurzame Vlaamse steden' blijkt dat 87% van de Gentenaars tevreden is over het cultuuraanbod in de stad.

4. Drie rode draden doorheen het cultuurbeleid

4.1. Inleiding

Doorheen de verschillende hoofdstukken van de beleidsnota lopen drie rode draden die we hier, omwille van hun breder maatschappelijk belang, apart in de verf zetten. Het zijn aandachts- en werkpunten die hoog op de agenda (moeten blijven) staan omdat pasklare antwoorden op de problemen van onze stedelijke samenleving niet voor het grijpen liggen. Oplossingen aanreiken vanuit kunst en cultuur voor uitdagingen rond gemeenschapsvorming, sociale cohesie en diversiteit blijft overigens een uitdagende evenwichtsoefening. Het gevaar op instrumentalisering, waarbij de autonome waarde van kunst en cultuur verloren dreigt te gaan, of minstens naar de achtergrond verschuift, loert steeds om de hoek.

De drie rode draden zitten reeds langer verweven in reglementen en subsidie-overeenkomsten met onze cultuuractoren. We continueren dit beleid, maar actualiseren het tegelijk in lijn met voortschrijdend inzicht in deze materie, zoals beschreven in het hoofdstuk over het kunstenbeleid. Met deze rode draden lichten we een aantal beleidsaccenten uit en bouwen we aan Gent als een **inclusieve cultuurstad**.

Vanuit de sector en de diensten is er de vraag om rond deze rode draden niet hoofdzakelijk nieuwe initiatieven in het leven te roepen, maar aan te sluiten op bestaande initiatieven van/in de stad.

Een laatste aandachtspunt dat eveneens vanuit de sector en de diensten werd opgeworpen, is dat van het verder opbouwen, het bundelen en delen van expertise en het samenwerken met bestaande expertisecentra, zowel op stedelijk als Vlaams niveau.

Daarnaast dragen deze rode draden, op hun manier bij aan het gemeenschappelijk verhaal van Gent dat vertrekt vanuit onze eigen unieke kracht, waarbij we ons op een verbindende, normverleggende en andersdenkende manier onderscheiden.

4.2. Draad 1: gemeenschapsvorming, sociale cohesie, participatie

Participatie aan cultuur is niet te herleiden tot het bijwonen van een concert, een dansvoorstelling of een lezing, of het bezoeken van een tentoonstelling of een monument. Een bibliotheek- of bioscoopbezoek, op de scène staan of in de coulissen helpen bij een amateurtheatergezelschap, het actief lid zijn van een foto- en filmclub, een cursus volgen in de niet-formele vorming, samenkomen in sociaal-culturele activiteiten of actief zijn in een erfgoedvereniging – om deze maar te noemen – zijn evenzeer vormen van participatie aan het rijke culturele leven van de stad.

Het zijn bijna allemaal per definitie gemeenschapsvormende activiteiten die de sociale cohesie bevorderen. Denk maar aan de heemkundige kring, het amateurtheater of de sociaal-culturele vereniging die lezingen organiseert en die allen hun aanhang grotendeels rekruteren in eigen buurt.

Die breedte aan initiatieven vraagt een brede waaier aan instrumenten vanuit het beleid, en zoals bepleit in de dialoogmomenten met de eigen diensten en de sector, een **holistische benadering** over departementen heen.

Een ander inspirerend voorbeeld halen we uit de bibliotheeksector. ‘**Gent Leest**’ is de nieuwe community van Bibliotheek De Krook en Cultuurconnect, het Vlaamse initiatief dat gemeenten ondersteunt in digitale uitdagingen in hun cultuurbeleid. Het project zet in op het stimuleren van lezen en verbindt lezende Gentenaars. Al meer dan 550 Gentenaars meldden zich de afgelopen maanden en toonden zich bereid om met een bepaalde regelmaat een leestip online te zetten.

Aansluitend bij de ondersteuning van **culturele wijkinfrastructuur** op zich, wordt de culturele werking rond gemeenschapsvorming en sociale cohesie in deze infrastructuren gestimuleerd door het toekennen van werkingssubsidies via subsidieovereenkomsten. Criteria bij de toekenning van een subsidie zullen betrekking hebben op o.a. de aard en inhoud van de werking en de mate waarin deze een gemeenschapsvormende meerwaarde biedt.

Belangrijke infrastructuren zijn onze **wijkbibliotheken** die fungeren als laagdrempelige cultuurplekken voor uiteenlopende doelgroepen. Investerings daarin behandelen we onder ‘de grote werven’.

Ook de projectmatige ondersteuning van **initiatieven vanuit de wijken of bepaalde doelgroepen** spelen een belangrijke rol in gemeenschapsvorming. Voorbeelden in 2020 zijn onder meer ‘Echo’s in de wijk’ en Kinocollectief.

We continueren de constructieve en resultaatgerichte samenwerking van culturele actoren met de toegankelijkheidsambtenaren van onze stad om de participatie te bevorderen van **mensen met een beperking**. Zowel onze eigen diensten, onze stedelijke musea als de brede cultuursector moedigen we aan om blijvend in te zetten op een productontwikkeling op maat van mensen met een beperking.

De Stad Gent maakt al vele jaren werk van een sterk vrijetijdsbeleid voor kansengroepen en mensen in armoede. We ondersteunen in Gent volop de verdere ontwikkeling van **UiTPAS**. UiTPAS heeft als participatie- bevorderend instrument zijn vruchten afgeworpen in de brede sector van de vrije tijd. De pas overschrijdt niet alleen bevoegdheden maar zelfs gemeenten. UiTPAS regio Gent is dan ook samen met Merelbeke, Destelbergen, Melle en Lochristi uitgegroeid tot de grootste UiTPAS regio in Vlaanderen.

Een aantal cijfers:

- 24% van alle pashouders in Vlaanderen heeft een UiTAS regio Gent.
- 25% van alle UiTAS-acties in Vlaanderen (punten sparen en voordelen omruilen) gebeuren door pashouders uit de Gentse UiTAS regio.
- 40% van alle opgenomen kortingen via UiTAS zijn bij UiTAS-partners van regio Gent geregistreerd voor de opname van kansentarieven.
- Op 1/1/2020 waren er 54.372 UiTAS-kaarten verkocht, waarvan 19.450 zonder kansenstatuut en 34.922 met kansenstatuut.
- De verhouding 36% pashouders zonder kansenstatuut en 64% met kansenstatuut is sinds 2017 stabiel.

De populairste locaties in Gent om punten te sparen zijn Bibliotheek De Krook, de lokale dienstencentra en zwembad Rozebroeken. Bij zwembad Rozebroeken, cinema Sphinx en Overpoort Bowl worden de meeste kansentarieven opgenomen.

Stad Gent neemt ook op inhoudelijk vlak een voortrekkersrol op met de uitwerking van een aangepast systeem voor aanbieders van actief vrijetijdsaanbod, het inzetten van UiTAS als toeleidingsinstrument via intermediairen, de regio-uitbreiding en proactieve communicatie naar de doelgroep mensen in armoede.

De komende legislatuur leggen we met UiTAS volgende accenten:

- We rollen UiTAS verder uit als marketing- en communicatie-instrument met een niet-stigmatiserend karakter.
- We zetten in op laagdrempelige communicatie.
- We verhogen de korting voor UiTAS-houders (zonder kansenstatuut) bij onze Historische Huizen en musea.
- We blijven nieuwe pashouders aantrekken, maar focussen vooral op het gebruik van UiTAS als toeleidingsinstrument voor kansengroepen en het voordelensysteem voor alle pashouders.

- Het UiTPAS-aanbod wordt bestendig en op een duurzame manier uitgebreid. Partners zoals de vrijetijdsaanbieders, betrokken stadsdiensten, publiek, sociale organisaties en verenigingen waar mensen in armoede het woord nemen zijn nauw betrokken bij de doelstelling van UiTPAS als vrijetijdspas. Samen met alle reeds betrokken en nog te betrekken partners blijven we inzetten op een toegankelijk en wervend aanbod en plaatsen we het verlagen van alle mogelijke drempels steeds centraal.
- We zetten in op de administratieve vereenvoudiging voor mensen met kansensluit door de koppeling met het MAGDA-platform (Gegevensplatform Vlaanderen) uit te werken.
- Stad Gent zet samen met de aangesloten gemeenten in op de bestendiging van de regiowerking.

Met aanvullende financiële ondersteuning verlagen de Sociale Dienst en het Netwerk Vrijetijdsparticipatie de financiële drempels verbonden aan vrije tijd. Naast de kostprijs van de activiteit zelf moeten er vaak andere kosten (bijvoorbeeld voor materiaal, kledij of vervoer) gemaakt worden om te kunnen deelnemen. De UiTPAS komt hierin niet tussen. Om deelname aan het aanbod buiten de UiTPAS (individueel of in groep) mogelijk te maken voor sociale organisaties, voorziet het Netwerk Vrijetijdsparticipatie de subsidie vrijetijdsparticipatie. Gentse pleeggezinnen die in aanmerking komen voor een UiTPAS aan kansentariaf, krijgen begeleiding om dit recht actief op te nemen. De 10 groepspassen van Pleegzorg worden actief gepromoot onder de pleeggezinnen.

Verder zullen we ook onze Gentse cultuurhuizen stimuleren om de samenwerking verder te zetten met de **European Disability Card** (EDC), die de participatie bevordert van personen met een beperking.

4.3. Draad 2: Gent als leeftijdsvriendelijke en kind- en jeugdvriendelijke stad

We verbreden in deze beleidsperiode de scope van kindvriendelijke naar leeftijds- en kind- en jeugd vriendelijke stad, waarbij het eerste slaat op de senioren in onze stad. In de dialoogmomenten ter voorbereiding van deze nota werd gepleit voor een intergenerationele aanpak.

Aansluitend hierop werd de nadruk gelegd op de invulling van een aantal randvoorwaarden:

- **Mobiliteit** is een issue dat zeker voor senioren van belang is. Een aangepast aanbod is één zaak, maar zich comfortabel van en naar een voorstelling, tentoonstelling of lezing kunnen verplaatsen is net zo belangrijk.
- Het gebruik van **aangepaste communicatiekanalen** is een ander aandachtspunt. Jongeren zullen eerder dan senioren bereikt worden via sociale media en influencers. Senioren zullen misschien meer gebaat zijn met info via de regionale pers, waaronder het Stadsmagazine.
- De **prijs van deelname** wordt voor verschillende doelgroepen opgevangen door o.a. de UitPAS.

We zetten met de talrijke cultuurpartners in onze stad in op **cultuureducatie**, zowel binnen als buiten de schoolse context. Daarbij ambiëren we dat elke jonge Gentenaar de kans krijgt om over of via cultuur te leren, om door cultuur persoonlijk, creatief en sociaal te ontwikkelen en om culturele competenties te verwerven en te versterken.

Kinderen en jongeren willen we reeds op jonge leeftijd prikkelen door samen te werken met onderwijsactoren. We ondersteunen uiteenlopende vormen van jeugdcultuur en besteden daarbij extra aandacht aan de creatieve onderstroom. Ook hier zetten we extra financiële ondersteuning in voor verschillende organisaties die actief zijn binnen dit domein (jeugd- en kindertheater, kunsteducatieve organisaties, urban dance, circusorganisaties, ...). Reeds jaren veroveren de Gentse kinderkunsten zowel op Vlaams als internationaal niveau een unieke plek. Deze bijzondere dynamiek creëert bovendien kansen waarbij elk kind het recht heeft om aan cultuur te participeren en kunst te ontmoeten.

Ook jonge kunstenaars en jongereninitiatieven krijgen de nodige ondersteuning. Alles Kan is een projectsubsidie voor jongeren van 14 tot 30 jaar en voor verenigingen (onder de bevoegdheid van de schepen van jeugd). De jeugdcultuurconsulent van de jeugddienst ondersteunt jongeren die een creatief project willen opstarten. We plannen regelmatig overleg tussen de jeugd- en cultuurdienst over die initiatieven die overlappend zijn. Jonge kunstenaars, initiatieven en collectieven worden wanneer ze vragen hebben over ondersteuning begeleid door de cultuurdienst om te bekijken of projectsubsidies een mogelijke, verdere stap zijn.

Het continueren van dit **kinderkunstenbeleid** is van groot belang. De realisatie van Kopergieterij Studio's (zie 7.3), waar jonge stadsbewoners, Vlaamse en internationale kunstenaars met elkaar zullen werken, getuigt van deze stedelijke ambitie. Samen met een plek als de Kazematten garanderen hybride werk- en rustplekken voor kinderen en jongeren de permanente zorg voor de relatie tussen kinderen, jongeren en de kunsten.

Gentse kinderkunstenfestivals als Wildemannen & Woeste Wijven-festival, JEF-festival, Zomer & Zonen, Kindertheaterfestival Spekken en Big Bang-festival zijn initiatieven die op een groot draagvlak kunnen rekenen. Samen met het Gents Kunstenoverleg onderzoeken we hoe deze projecten optimaal op elkaar afgestemd kunnen worden, waardoor er zowel inhoudelijk, financieel als organisatorisch meer opportuniteiten worden gezien om elkaar op alle vlakken te versterken. Het **waarderen en valideren van de jongste generaties** Gentenaars - en alle organisaties hierbij betrokken - bepaalt de toekomst van onze stad. Kinderen en jongeren zijn uiterst belangrijke sleutelfiguren om het algemeen beleid van de stad vorm te geven. Concreet voorzien we de betrokkenheid van deze doelgroep in het traject rond Gent als Europese Culturele Hoofdstad 2030.

Ook kwaliteitsvolle initiatieven van jongeren zelf (zoals Camping Sunset met net afgestudeerde en afstuderende acteurs en theatermakers) kunnen via projectsubsidies ondersteund worden.

Thema's als 'participatie en inspraak van jongeren', 'talentontwikkeling van jonge artiesten/kunstenaars' en 'ruimte voor jonge kunstenaars' houden we hoog op de agenda.

Momenteel onderzoeken we samen met de universiteit, hogeschoolpartners en Urgent/Tumult de piste om de tool van **UITPAS** in te zetten voor **studenten** en te werken naar een overkoepelend kortingssysteem voor alle Gentse studenten.

We onderzoeken de concrete samenwerking rond culturele activiteiten in het kader van de uitbouw van de **buitenschoolse opvang en vrije tijd** in Gent. Het nieuwe Vlaamse decreet legt de verantwoordelijkheid voor de organisatie van de buitenschoolse opvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten bij het lokaal bestuur, waarbij de Dienst Kinderopvang in Gent de regierol opneemt. Via Brede School en een samenwerking met cultuur en ook sport, het Deeltijds Kunstonderwijs, jeugdwelzijnswerk en buitenschoolse kinderopvang ambiëren we als stad dat er in elke wijk, naast het aanbod tijdens de lesuren, ook een breed naschools activiteitenaanbod tot stand komt voor alle Gentse kinderen, met voldoende aandacht voor cultuur.

In het dialoogmoment met de sector werd ook gepleit voor een 'Collectief handvest jongeren'. Dat kan ingaan op de sociale positie van kinderen en jongeren in onze stad en kan nieuwe culturele antwoorden bieden, waarbij cultuur wordt bekeken als 'investering in de toekomst', en niet alleen geërfd uit het verleden'. Het handvest kan aandacht besteden aan vraagstukken zoals de digitalisering van cultuur, duurzaamheid en inspraak bij gevestigde huizen.

We werken samen met de Jeugddienst en de schepen van Jeugd aan de kandidatuur van Gent als Europese Jongerenhoofdstad in 2024. We zien dit als een opportuniteit om verschillende beleidsdomeinen, waaronder het cultuurbeleid, af te stemmen en mee vorm te geven door en voor jongeren, en hierrond een jaar lang te experimenteren.

Maatschappelijk kwetsbare en minder mobiele senioren willen we bereiken met een aanbod op maat. Deze doelgroep heeft tijd én goesting om te participeren, maar vaak ontbreken de mogelijkheden en dienen er drempels weggewerkt te worden. Recent werd bijvoorbeeld een deel van de tentoonstelling 'Over Gent' van stadsfotograaf Patrick Henry gepresenteerd in een woonzorgcentrum.

We stimuleren samen met de schepen van Seniorenbeleid Gentse culturele actoren om samenwerkingen met dienstencentra en woonzorgcentra aan te gaan. Dit kunnen zowel activiteiten zijn die plaatsvinden in een cultuurhuis zelf, als **extra muros** bij de doelgroep. Ook nieuwe samenwerkingsmodellen, waarbij een specifiek aanbod voor zwaar zorgbehoevenden wordt uitgewerkt, kunnen verder onderzocht worden. Regelmatig zal het cultuurproduct zelf aangepast moeten worden aan de doelgroep, zoals bijvoorbeeld een museumrondleiding of muzikale workshop op maat voor senioren met dementie.

De **livestreaming** van voorstellingen, concerten of museumbezoeken, met professionele technische ondersteuning of via een facebook live, bieden een enorme opportuniteit om cultuur vrij makkelijk tot bij de doelgroep te brengen. Met het initiatief UitinGenTV werd tijdens de lockdown in het voorjaar vastgesteld dat de interne televisiekanalen in woonzorgcentra, en met uitbreiding ook in ziekenhuizen, een mogelijkheid bieden om ouderen en langdurig zieken te bereiken met het Gentse cultuuraanbod. Ook voor ouderen die thuis wonen is het een optie om via hun lokale televisiekanalen cultuur in de huiskamer te brengen. De technische realisatie en het daaraan gekoppelde kostenplaatje moeten onderzocht worden.

4.4. Draad 3: diversiteit: met focus op aanbod, makers en publiek

Ook Gent is de laatste jaren uitgegroeid tot een superdiverse stad met meer dan 170 nationaliteiten. 40% van de Gentenaars heeft een migratieachtergrond. Hoe kleurrijk de stad ook is, het komt in de cultuursector nog te weinig tot uiting, ondanks de vele initiatieven en het engagement dat onze huizen al nemen. We focussen in dit hoofdstuk op **etnisch-culturele diversiteit**.

Als cultuurstad van de toekomst investeert Gent in een gunstig klimaat dat het brede en diverse palet aan makers, beoefenaars en toeschouwers passend verwelkomt en omkadert. Dit vertaalt zich in het stimuleren en waarderen van het creatieve potentieel dat in onze stad aanwezig is.

We professionaliseren daarom de werking van de **diversiteitswerf** (zie hoofdstuk 8) en stellen middelen ter beschikking van dit unieke initiatief in Vlaanderen. Er werd tijdens de dialoogmomenten gepleit voor het sector overschrijdend denken vanuit behoeften en noden. Clustering van energie en middelen in één expertiseplek moet daarop aansluiten. De diversiteitswerf ontwikkelt aangepaste instrumenten en fungeert als **lerend netwerk**.

We continueren de werking van **De Centrale** als intercultureel centrum dat inzet op **creatie en presentatie** van muziek die verwijst naar de diversiteit van de stedelijke bevolking. De Centrale is zowel een wereldmuziekschool als een organisator van (podium)kunsten. Het is een open huis dat de artistieke expressies die voortspruiten uit de culturele diversiteit een podium biedt, de erkenning en waardering ervan onderbouwt voor een ruimer publiek en zo mee bruggen slaat binnen en tussen diverse gemeenschappen. Bij De Centrale zijn er 2 coaches actief die de taak hebben een brug te slaan tussen de sector en artiesten van etnisch-cultureel diverse achtergrond.

Verder doen we inspanningen om subsidies zo toegankelijk mogelijk te maken voor alle cultuurmakers. We onderzoeken welke drempels bepaalde makers en organisaties weerhouden om subsidies aan te vragen en trachten deze obstakels weg te werken.

In de **subsidieovereenkomsten** met onze nominatief gesubsidieerde organisaties nemen we expliciet de aandacht voor diversiteit op. We vragen uit te gaan van de demografische samenstelling van de bevolking van de stad en inspanningen te leveren om zoveel mogelijk de participatie te verhogen. We verwachten van organisaties dat ze inspanningen leveren om een diverser publiek te bereiken en een beleid uit te werken met concrete verifieerbare acties.

De cultuurdienst zal deze inspanningen en acties mee opnemen in de jaarlijkse evaluatie van de globale werking van elke organisatie. Ook wat het personeelsbeleid (inclusief freelance medewerkers en vrijwilligers) betreft, stellen we dezelfde doelstellingen voorop.

Uit de dialoogmomenten kwam naar voor dat aandacht voor diversiteit bij **aanwervingen** een evidentie moet worden en een van de cruciale factoren is voor het diversiteitsbeleid in de cultuursector. Ook binnen onze eigen stadsdiensten zetten we hierop in.

Onze **bibliotheken** zijn de cultuurplekken bij uitstek waar een divers publiek bereikt kan worden. De publiekswerking en de dienstverlening zullen verder rekening houden met onze superdiverse stad. De wijkbibliotheken spelen hierin een cruciale rol. Ze zorgen voor een plek waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en waar ook het lokale netwerk van de buurt thuishoort.

Binnen onze superdiverse stad is het **onderwijs** een belangrijke partner om cultuur bij al onze Gentse kinderen te brengen. We bekijken met onze eigen diensten, de cultuursector én het onderwijs de extra mogelijkheden om sectoroverschrijdende duurzame trajecten op te zetten waarbij leerlingen de kans krijgen om te proeven van kunst en cultuur in al hun facetten. We denken hierbij aan projecten waar ook de ouderbetrokkenheid een belangrijke rol speelt.

Samen met het Onderwijscentrum en Brede School continueren we de projecten met scholen in kansarme wijken zoals de Toverpen (MSK), het Kinderzangfeest Côté Koer (Muziekcentrum De Bijloke) en Circusplaneet. Ook binnen de structurele projecten van onze diensten, zoals de Week van het Gents en De Kleine Cervantes, doen we de nodige inspanningen om alle Gentse kinderen te bereiken.

De bibliotheek geeft elke Gentse school de kans om deel te nemen aan haar werking, door middel van klasintroductions en projecten. Om dit aanbod af te stemmen op de noden van het Gentse onderwijs werkt de bibliotheek samen met verschillende partners, waaronder het Onderwijscentrum. In hun actieplan 'Leraar in Gent' vinden we gezamenlijke doelstellingen, waarbij leerkrachten geïnformeerd worden over de culturele troeven van Gent als onderwijsstad.

Hierin speelt de bibliotheek enerzijds een rol als fysieke plek waar leerkrachten elkaar ontmoeten, bv. in het kader van Onder-WIJS-terras (vorming en intervisie voor Gentse leerkrachten), anderzijds kunnen beide diensten elkaar ondersteunen bij de uitwerking van specifieke acties, bv. Leeskracht (verdiepende kennismaking met de bibliotheek en collectie voor het basisonderwijs) en ondersteuning van initiatieven op school. Andere initiatieven van de bibliotheek om de leesbevordering van kinderen te bewerkstelligen zijn onder meer Luisterende Oortjes (vrijwilligers die voorlezen in de (wijk)bibliotheek in diverse talen) en hulp bij huiswerk op de computer (i.s.m. Onderwijscentrum en 20 vrijwilligers).

We stimuleren alle culturele initiatiefnemers de drempels te analyseren die scholen weerhouden te participeren, zodat bijsturing en uitbreiding steeds mogelijk is.

In de samenwerking van culturele actoren met **anderstalige nieuwkomers** via onder andere IN-Gent en centra voor volwassenonderwijs ligt nog een substantieel groeipotentieel. Bovendien liggen hier heel wat opportuniteiten om elkaars (culturele) leefwereld beter te leren kennen en ervaringen met elkaar te delen.

Doorheen deze beleidsnota wordt regelmatig gefocust op specifieke doelgroepen, zoals maatschappelijk kwetsbare jongeren en anderstalige nieuwkomers. We motiveren culturele organisaties om het principe van 'Universal Design for Learning' te hanteren, om zo de verworven expertise uit een project voor een specifieke doelgroep in te zetten bij de verbetering van de producten voor het brede publiek.

We erkennen de expertise en het engagement van **(sociaal-)culturele organisaties** van mensen met een diverse achtergrond en werken - indien er zich opportuniteiten aanbieden - met hen samen aan een inclusief en divers cultuurbeleid.

Tot slot biedt het project van **Gent als Europese Culturele Hoofdstad** een mogelijkheid om het traject al van bij de start te bekijken vanuit diversiteitsperspectief, zowel qua doelpubliek als programmatie.

5. Gent als broedplaats en ondersteuningsnet voor kunstenaars en creatievelingen

5.1. Inleiding

Door de volgehouden ondersteuning tijdens vorige legislaturen is de Gentse cultuursector uitgegroeid tot een breed en veelzijdig veld met grote lokale betekenis maar ook landelijke en internationale naam en faam. Het stadsbestuur zet de investeringen in een breed en divers landschap onverminderd verder. Er is ruimte voor grote, middelgrote en kleine spelers en ondersteuning van gevestigde waarden, doorstarters en opkomend talent. Er is aandacht voor experiment en vernieuwing en oog voor brede participatie en diversiteit, over alle disciplines heen.

Het sociaal-cultureel en sociaal-artistiek werk – die voorheen vaak als een aparte categorie werden behandeld - bedden we in het brede cultuurbeleid in. Sociaal-artistieke praktijken zijn terug te vinden in onze artistieke ruggengraat en dragen bij aan de toekomst van cultuur in onze stad. In essentie gaan zij over participatie. Dat geldt ook voor de vele lokale sociaal-culturele verenigingen die meestal op wijk- en buurtniveau mensen samen brengen en dus gemeenschapsvormend werken.

Er is extra aandacht voor:

- De inzet op Gent als muziekstad en UNESCO Creative City of Music
- De uitbouw van Gent als literatuurstad
- De versterking van de beeldende kunsten en het verruimen van ontwikkelings- en presentatiekansen van individuele kunstenaars
- De ondersteuning van de circuskunsten
- Een versterking van de amateurkunsten
- Kunsten voor kinderen en jongeren, kunst- en cultuureducatie, de eigen talentontwikkeling en urban culture
- Participatieve creatie, sociaal-cultureel en sociaal-artistiek werk

We onderbouwen dit beleid met een **'future fit' ondersteuningsbeleid** (zie kaderstukjes).

Bij het begin van de legislatuur worden enkel de nominatieve overeenkomsten voor bedragen hoger dan 25.000 euro vastgelegd. We rollen een gloednieuw reglement meerjarige werkingssubsidies uit en herwerken grondig het reglement voor projectsubsidies. Concreet zullen er meer dossiers door een onafhankelijke jury behandeld worden waardoor we een transparant en fair ondersteuningsbeleid creëren. De cultuurdienst continueert de begeleiding van kunstenaars en organisaties met vragen over dossiervoorbereiding.

Via deze reglementen investeren we toekomstgericht in het cultureel potentieel dat van onderuit groeit, zodat de artistieke ruggengraat in onze stad verstevigd wordt en nog beter dan vandaag de diversiteit weerspiegelt die onmiskenbaar aanwezig is. We monitoren deze nieuwe instrumenten om mogelijke hiaten te ontdekken en bij te sturen. In aanvulling op bovenstaande trapsgewijze ondersteuning onderzoekt de stad welke sectorbrede vormen van ondersteuning mogelijk zijn.

We gaan onder meer na of de stad nog meer ruimte kan creëren waar kunst kan opborrelen, in het bijzonder in kwetsbare wijken. We onderzoeken bijkomend welke culturele makers momenteel nog buiten het blikveld van de ondersteuning vallen en trachten de redenen hiervoor in kaart te brengen.

Daarnaast hervormen we het reglement voor amateurkunsten om beter aan te sluiten op de brede diversiteit aan disciplines aanwezig in het veld. Om de cultuurparticipatie buiten het centrum van Gent te bevorderen werken we aan een nieuwe lijn convenanten voor de cultuurwerking en presentatie in wijken en deelgemeenten van onze stad.

In nauw overleg met Vlaanderen zorgen we ervoor dat het Gentse cultuurbeleid aansluit op het Vlaamse ecosysteem dat binnen het nieuwe Kunstendecreet uitgetekend zal worden.

5.2. Onze artistieke ruggengraat

Gent zet in op de artistieke ruggengraat van de stad en ondersteunt a.d.h.v. meerjarige subsidieovereenkomsten vanaf 25.000 euro de **structuren en de grote pijlers in het kunstenlandschap**. Zij dienen als basis voor voldoende ontwikkelingsruimte en presentatieplekken voor andere en kleinere spelers, voor coproductie en samenwerking. De internationale uitstraling van diverse organisaties en makers en hun bijdrage aan de uitstraling van Gent als stad van kunsten en cultuur, is daarbij een belangrijk aandachtspunt.

- De Vlaamse Kunstinstituten Opera Ballet Vlaanderen en Kunstencentrum Vooruit
- De grote, middelgrote en kleine kunsthuizen met een infrastructuur: Muziekcentrum De Bijloke, De Centrale, NTGent, Minard, Campo, Handelsbeurs, Kopergieterij, Tinnenpot, Kunsthal Gent, Nucleo
- De drie grote festivals: Festival van Vlaanderen Gent, Film Fest Gent en Gent Jazz
- Belangrijke spelers met internationale uitstraling en autoriteit of bindende kracht binnen bepaalde disciplines en deelsectoren: Les Ballets C de la B, Collegium Vocale Gent, LOD, Flat Earth Society, B'Rock, Symfonieorkest Vlaanderen, Ontroerend Goed, Action Zoo Humain, Cie Cecilia
- Belangrijke spelers met een sleutelrol binnen bepaalde disciplines of deelsectoren: Poëziecentrum, Democracy, Trefpunt, Urgent, Geuzenhuis
- Grotere spelers op vlak van participatieve creatie en sociaal-artistieke praktijken met een gemeenschapsvormende rol en inzet op vlak van diversiteit: Bij' De Vieze Gasten, Manoeuvre, Victoria Deluxe

We zetten in op continuïteit en voorzien in een extra financiële injectie, die versterking en groei van de actoren in kwestie moet mogelijk maken.

De subsidieovereenkomsten die we afsluiten met actoren (vanaf 25.000 euro) lopen over de duurtijd van de legislatuur plus één jaar. Dit moet de spelers toelaten vooruit te kijken en op langere termijn te plannen en te werken. Het extra jaar geeft het beleid dan weer de kans om in een nieuwe beleidsperiode het veld te leren kennen en te evalueren. Naast financiële bepalingen worden in de overeenkomsten een aantal inhoudelijke verwachtingen van het beleid vastgelegd. Ook de ethische waarden die het stadsbestuur voorop stelt worden meegegeven. Voorbeelden daarvan zijn de anti-discriminatieclausule, de gevraagde aandacht voor ecologische items zoals mobiliteit en afvalpreventie en de eis tot het voeren van een integriteitsbeleid, die in elke overeenkomst zijn opgenomen.

5.3. Inzetten op de toekomst

Creatie en talentontwikkeling zijn de basis van en voor een rijk toekomstig kunstenlandschap. Presentatie is er het sluitstuk van, professionalisering is een *conditio sine qua non*.

Daarom zet Gent in op **creatie, professionalisering, talentontwikkeling en presentatie van kunsten** over de disciplines heen. We doen dit met aandacht voor experiment en vernieuwing maar evengoed voor de werking van vaste waarden en de doorstart van mid-career actoren. Als instrumenten zetten we nominatieve subsidies in en een nieuw reglement voor meerjarige werkingssubsidies vanaf 2021. Daarnaast worden ook (meerjarige) projectsubsidies toegekend.

- Creatie: Action Zoo Humain, Cie Cecilia, Het Spectra Ensemble, Irene Wool (Miet Warlop), Theater Taptoe, Twijfel vzw, Ulthima Thule
- Ontwikkeling en presentatie: In de Ruimte, Het Betere Boek, Croxhapox, Inside Jazz, Jazz Lab Series, Zephyrus Music, Kinky Star, Offoff Art Cinema
- Experiment en vernieuwing: talrijke initiatiefnemers en projecten via het reglement projectsubsidies

Een voorbeeld van een werking rond ontwikkeling en presentatie is 'In De Ruimte'. In De Ruimte is een multidisciplinair platform dat de kloof tussen artistieke opleidingen, jonge hedendaagse kunstenaars en het professionele veld wil overbruggen. Een faciliteit die ten dienste staat van kunsten, ambacht en muziek. In De Ruimte is zowel een ontwikkelingsplek met residentieprogramma als een presentatieplek met een open en toegankelijke structuur. In De Ruimte pleit voor een actieve voeding en facilitering van de hedendaagse kunsten door middel van advies, ondersteuning, productie en het aanbieden van een gepaste infrastructuur.

Het reglement meerjarige werkingssubsidies biedt aan organisaties in kunsten en erfgoed een werkingssubsidie voor een periode van 2 of 3 jaar, en vervangt vanaf 2021 de nominatieve subsidies onder 25.000 euro. Organisaties die meer dan 2 projecten per jaar realiseren kunnen op basis van een gemotiveerd aanvraagdossier tot 24.000 euro subsidie ontvangen. Deze vorm van ondersteuning biedt aan de organisaties een grotere financiële zekerheid op middellange termijn en daarnaast ook een grote administratieve vereenvoudiging. Bij de beoordeling van de aanvragen zullen relevantie voor Gent en de Gentenaars, de aard en omvang van de werking en voldoende stabiliteit in de organisatie meegenomen worden.

Het trapsgewijze ondersteuningskader voor cultuur – eenmalige projectsubsidie, meerjarige projectsubsidie, meerjarige werkingssubsidie en subsidieovereenkomsten hoger dan 25.000 euro – zorgt er niet alleen voor dat startende organisatoren en jong creatief talent alle kansen krijgen, maar dat ook mid-career kunstenaars en organisaties en gevestigde waarden een doorstart kunnen maken of ten volle hun rol kunnen spelen binnen een dynamisch en divers kunst- en cultuurlandschap.

5.4. Publieksbereik en participatie

Participatie aan kunst en cultuur kent vele vormen, van deelname aan een creatieproces over kunst- en cultuureducatie, tot engagement in een sociaal-culturele, een erfgoed- of een amateurkunstenvereniging. We zetten in op een brede waaier aan initiatieven en doen dat zeer bewust ook in de **wijken en de deelgemeenten**.

Gent zet in op het **brede publieksbereik en participatie** door middel van participatieve creatie, sociaal-artistieke praktijk, kunst- en cultuureducatie met bijzondere aandacht voor Gent als kind- en jeugdvriendelijke stad, kwetsbare groepen en wijken, diversiteit en gelijke kansen, vernieuwende circuskunsten en urban culture. Als instrumenten zetten we nominatieve subsidies, een nieuw reglement voor meerjarige werkingssubsidies (vanaf 2021) en (meerjarige) projectsubsidies in.

- Kunsten voor kinderen en jongeren en kunst- en cultuureducatie: 4-Hoog, Das Kunst, Larf!, Mais Quelle Chanson, Muziekhuis Goeste Majeur, Studio Orka, Deezillusie, Goedleven Muziekcentrum, JEF filmfestival voor kinderen, Kabinet K
- Sociaal-artistieke werkingen en participatieve creatie: 123 Piano, Platform-K, Kunst(h)art, Oxot
- Urban culture: Together We Stand, Topo Copy
- Circuskunsten: Circusplaneet
- Wijkgerichte en gemeenschapsvormende initiatieven: De Koer, Elftwelf/De Ledebirds, Aifoon, Vroem Vroem

Drie voorbeelden van nieuw beleid rond publieksbereik en participatie zijn de structurele ondersteuning van De Koer, Circusplaneet en Together We Stand.

'De Koer' is een bruisende creatie- en ontmoetingsplek in het midden van de Brugse Poort, een concrete ruimte in de stad als beweeglijk speelveld voor sociale en artistieke projecten en initiatieven. Door de ligging en de aard van de projecten speelt De Koer een actieve rol in de spreading en verbreding van het Gents culturaanbod en is het een bedrijvige uitvalsbasis voor kunstenaars, burgers en vrijdenkers. Kunstenaars in residentie gaan aan de slag met de wijk en de stad, Ciné Rio blaast nieuw leven in een oude wijkbioscoop, een aparte muziekprogrammatie biedt podiumkansen aan jong talent.

‘Together we stand’ is een educatief platform voor hiphopcultuur, met de nadruk op breaking. Together we stand draagt de authentieke waarden van hiphop – peace, love, unity and having fun – hoog in het vaandel en exploreert daarmee de creatieve ziel van de straatcultuur. Met zijn eigen TWS Home for Hip Hop Belgium wil Together we stand een huis zijn voor kinderen en jongeren met talent en de ambitie om zichzelf te ontwikkelen. Een uitvalsbasis voor iedereen met een hart voor hiphop, zowel in Gent en België als daarbuiten.

‘Circusplaneet’ investeert in talentontwikkeling. Jonge talenten, recreatieve veertigers of energieke kinderen: iedereen vindt bij Circusplaneet een aanbod op maat binnen verschillende circusdisciplines. Circusplaneet munt uit door de laagdrempeligheid van een educatief aanbod in diverse wijken. Daarnaast kunnen talentvolle jongeren, die dromen van een professionele circuscarrière, groeien op artistiek of pedagogisch vlak. Circus is creëren, tonen en presenteren, kortom in de spotlights staan. Het educatief luik gaat hand in hand met een sterk artistiek beleid, vanuit een inspirerende wisselwerking tussen de professionele circussector en de amateurs. We ondersteunen in samenwerking met de schepen van onderwijs hun werking ikv een aanbod tijdens en na de schooluren.

In Gent wint **circuskunst** steeds meer aan belang. Naast Circusplaneet kennen we initiatieven als Miramiro en het Smells like circus-festival die de circuskunsten op de kaart zetten in Vlaanderen. Bovendien huist in onze stad het Circuscentrum dat het volledige Vlaamse circusveld verenigt en de verdere ontwikkeling en kwaliteitsverhoging van het Vlaamse circus ambieert.

Cultuur wil inzetten op het creëren van **kansen voor alle kinderen en jongeren**, in het bijzonder voor kinderen in (kans)armoede, en dit via kunsten voor kinderen, kunst- en cultuureducatie en de beleving van de eigen jongerencultuur en urban culture. Daarom is er een substantiële subsidieverhoging voorzien voor de Gentse jeugdtheaters en kunsteducatieve organisaties. Enkele voorbeelden:

- ‘Studio Orka’ geniet als theatergezelschap landelijke en internationale faam door de kwaliteit van haar locatieprojecten.
- ‘Larf!’, is een sterkhouders op vlak van educatieve theaterproducties met en voor kinderen. Er zijn wekelijkse ateliers, projecten met scholen, kampen rond theater, het ‘Festival breek ’n been’. Daarnaast is Larf partner in het gebouw Kazematten
- ‘Das Kunst’ is een sterkhouders op vlak van educatie beeldende kunsten voor kinderen, en werkt stadsbreed én in diverse wijken veel samen met andere organisaties

- '4Hoog' heeft de laatste jaren van theater voor peuters zijn specialiteit gemaakt en is partner in De Kazematten

Het **belang van erfgoedorganisaties** en de participatie daarin mag niet onderschat worden. In 14 Gentse organisaties zijn in totaal 208 vrijwilligers actief, gemiddeld 15 vrijwilligers per organisatie. De meerderheid (59%) zijn vrouwen. De meeste vrijwilligers zijn tussen 35 en 65 jaar. Het aantal jonge vrijwilligers van minder dan 35 jaar is in Gent beduidend hoger (25%) dan in Vlaanderen (13%).

Gent zet in op de ondersteuning van erfgoedverenigingen en -gemeenschappen, in het kader van de erfgoedconvenant met Vlaanderen, en gebruikt hiervoor nominatieve subsidies aan organisaties en projectsubsidies:

- Ondersteuning van heemkundige kringen, erfgoedverenigingen en erfgoedgemeenschappen
- Ondersteuning van erfgoedprojecten via het reglement projectsubsidies dat nu ook voor erfgoedwerkingen zal open staan

Participatie aan kunst en cultuur in de stad gaat niet alleen over het bijwonen van een concert, een theaterstuk of film of het bezoeken van een tentoonstelling. Even belangrijk is een engagement in bijvoorbeeld de **amateurkunsten**, in welke discipline dan ook. Samen cultuur maken brengt mensen bij elkaar, draagt bij tot zelfontplooiing en bevordert de sociale cohesie in de stad. Binnen de sector van de amateurkunsten zijn de middelen van de provincie sinds de laatste interne staatshervorming weggevallen. Er dreigt hier een leemte, die de stad tracht op te vangen.

Door middel van een nieuw reglement voor de amateurkunsten en een verhoging van het budget van 70.000 euro naar 170.000 euro, investeert de stad in de ondersteuning van de amateurkunsten met aandacht voor meerdere kunstvormen en het bredere veld:

- Een nieuw reglement vanaf 2021 vervangt de bestaande reglementen met aandacht voor een breed gamma aan disciplines, actuele uitingsvormen en multidisciplinariteit: naast teksttheater, harmonieorkesten, fanfares, brassbands en koren worden ook muziektheater, dans, musical, film- en fotografiekringen en beeldende kunstverenigingen opgenomen in het reglement.
- Een substantiële verhoging van de ondersteuning van de werking.

Gent investeert in de **werking** en **programmatie** gericht op gemeenschapsvorming en sociale cohesie in de presentatieplekken in **wijken en deelgemeenten**. Om dit te realiseren zetten we vanaf 2021 nieuwe convenanten in voor de culturele werking in wijken en deelgemeenten. Hiervoor maken we 250.000 euro per jaar vrij. Criteria bij de toekenning van een subsidie zullen betrekking hebben op o.a. de aard en inhoud van de werking en de mate waarin deze een gemeenschapsvormende meerwaarde biedt. Hierbij wordt rekening gehouden met een optimale geografische spreiding.

5.5. Kunst en cultuur in Gent dat zijn ook...

Kunst en cultuur in Gent bestaat niet alleen uit een degelijke financiële ondersteuning van de honderden actoren die de stad rijk is. Er zijn ook de eigen stedelijke initiatieven, die grotendeels door de stedelijke dienst 'Cultuur Gent' worden opgezet. Cultuur Gent legt accenten op inhoudelijk grensverleggende projecten binnen de aspecten van cultuur die niet of minder aan bod komen. We lijsten hier de belangrijkste initiatieven op.

Jaarlijks reiken we een **Cultuurprijs** uit, telkens in een andere discipline. Verdienstelijke meesters met een indrukwekkende carrière of aanstormend talent, of het nu gaat om een graphic novel, circuskunsten, poëzie of muziek, genoeg Gentenaars die uitblinken.

Tweejaarlijks stellen we een **Stadsdichter of Stadscomponist** aan die belangrijke momenten opluistert met zijn of haar muziek of gedichten. Voor het Van Eyckjaar 2020, en het jaar 2021, experimenteren we met een 'Stadsraconteur' die met persoonlijke beschouwingen het leven in Gent zal verbinden met het meesterschap van Van Eyck.

Onder het label '**Artiest zoekt ...**' koppelen we muzikaal talent aan een podium in wijken en buurten, tot in de huiskamers. We combineren zo gemeenschapsvorming bij een optreden van eigen talent van goede kwaliteit met speelmogelijkheden voor onze musici en kleine ensembles. Vanaf 2021 nemen we ook andere disciplines zoals circuskunsten en beeldende kunst in het aanbod op.

Als UNESCO Creative City of Music, blijven we impulsen geven aan de vele muziekgroepen die in Gent actief zijn, o.a. door financiële ondersteuning te bieden voor het inrichten van **geluidsisolerende repetitieruimtes**.

Tweejaarlijks organiseren we het **SORRY, NOT SORRY festival**, een meerdaags festival in samenwerking met tientallen artiesten en partners uit binnen- en buitenland. Het festival brengt een mix van kunst in de publieke ruimte en street art, en bereikt door de vele samenwerkingsverbanden een zeer breed publiek.

Met exposities, urban sports, workshops, performances en murals tonen we het grote potentieel van kunst in de publieke ruimte en de sterke culturele focus van de stad op kunst in de publieke ruimte. De stad wil kunstenaars immers stimuleren de straten te gebruiken als speel- en creatieplek en tegelijk kunst buiten de muren van de musea brengen, zodat een veel breder publiek ermee in aanraking komt.

Cultuur Gent organiseert en ondersteunt **legale graffitiprojecten** en geeft advies. De dienst staat ook in voor de gedoogzones en legale zones voor graffiti. Er wordt actief gezocht naar nieuwe plaatsen als ontwikkelingsruimte en presentatieplek in de publieke ruimte en bij tijdelijke invullingen. Door samen te werken met andere steden en gemeenten geven we onze lokale artiesten kansen buiten de stadsgrenzen. Onder het label SORRY, NOT SORRY ondersteunt de stad het hele jaar door street art, met als meest zichtbare voorbeelden de grote muurschilderingen die verspreid over de stad te bewonderen zijn. Ook het traject met opdrachten rond **Kunst in de publieke ruimte** wordt deze legislatuur verder gezet.

In het kader van het Van Eyckjaar laten gerenommeerde kunstenaars als Hyuro, Pastel, Isaac Cordal, STROOK en Bosoletti hun creativiteit los op de stad met schitterende ingrepen als resultaat. Zo onthulden we in augustus 2020 'Opus' van Wim Delvoye onder de toren van de Sint-Baafskathedraal.

Bij elk project dat kadert binnen kunst in de publieke ruimte en vanuit Cultuur Gent geïnitieerd wordt, selecteert een jury de kunstenaars en zoeken we samen met de kunstenaar naar een specifieke en geschikte locatie. Er zijn heel wat inspirerende plaatsen in de stad die door een artistieke ingreep kunnen bijdragen tot een aangename en leefbaardere buurt. Waar mogelijk treedt de kunstenaar ook in dialoog, al dan niet via een uitgebreid participatief traject, met buurtbewoners.

Al 22 jaar organiseert Gent de jeugdliteratuurprijs **De Kleine Cervantes**. Dit netoverschrijdend initiatief werkt met jongeren van 12 tot 15 jaar die op vrijwillige basis in schoolverband een selectie boeken lezen en gecoacht worden door een leerkracht. Op een slotdebat kennen de jongeren na een intensief leestraject en een argumentatiestrijd de prijs voor het beste jeugdboek toe. De selectie van de boeken wordt aangestuurd door de jeugdafdeling van De Krook en beslist door een leescommissie.

Cultuur Gent coördineert ook het **culturele themajaar** telkens zich dat aandient. In het verleden waren dat onder meer het 'Maeterlinckjaar' (rond de enige Belgische Nobelprijswinnaar literatuur) en 'Gent kleurt Oranje' (rond Willem I). In 2020 en de eerste jaarhelft 2021 draait alles rond Jan Van Eyck en het meesterwerk 'De aanbidding van het Lam Gods'.

Door het ter beschikking stellen van zalen zorgt Cultuur Gent ook voor **logistieke steun** aan artiesten en verenigingen. Niet minder dan 29 zalen kunnen aan voordelige tarieven gehuurd worden voor een theatervoorstelling of concert, een tentoonstelling, een vergadering, workshop of lezing. Daarnaast kunnen via het systeem van stadsdagen allerlei spelers voor uitzonderlijke grootschaligere evenementen tegen voordelige tarieven gebruik maken van de grotere podia in de stad zoals Minard, Capitole, Opera of Vooruit.

6. Een appellerend museaal en cultureel erfgoedbeleid

6.1. Inleiding

De stedelijke Gentse musea - Huis van Alijn, Industriemuseum, STAM, Design Museum Gent, MSK, S.M.A.K. - bepalen mee het gezicht van de stad en zijn een trekpleister voor bewoners en bezoekers. De uitzonderlijke, eigenzinnige en unieke omgang met hun collectie zorgt ervoor dat de musea in Gent als erfgoedinstelling in het nu en in de wereld staan.

Historische Huizen Gent staat sinds 2014 in voor de cultuur-toeristische ontsluiting van een groep van zeven stedelijke monumenten: het Gravensteen, het Belfort, de Sint-Pietersabdij, de Sint-Baafsabdij, Hotel d'Hane Steenhuyse, Huis Arnold Vander Haeghen en het Stadhuis.

Het zijn beeldbepalende ontmoetingsplekken, die geschiedenis ademen en het alledaagse overstijgen. Het zijn kroongetuigen van de rijke geschiedenis van de stad die steeds een speciale plaats in het hart van de bewoners zullen innemen. Tegelijk vormen ze de kern van een cultuur-toeristisch bezoek aan de stad en dragen ze bij tot een sterke regionale en internationale uitstraling. Net daarom zijn ze van bijzondere waarde voor een duurzame ontwikkeling van toerisme. Ze bepalen mee het toeristisch DNA van onze stad en versterken de positieve kracht van dat toerisme. Het gaat om b(l)oeiende plekken, inspirerend en kwalitatief, voor zowel bewoners, bezoekers als ondernemers.

6.2. Het Gentse museumaanbod als aantrekkingspool voor de stad

De Gentse musea zijn stuk voor stuk geëngageerde, op cultuur, kunst en geschiedenis betrokken musea waar het erfgoed betekenis krijgt in het nu. In Gent zijn de musea **van en voor de stad**. In een veranderende wereld liggen er vandaag ook voor de musea grote en belangrijke uitdagingen. Hoe aansluiting vinden bij een meer diverse samenleving? Hoe de musea blijvend aantrekkelijk maken in een gedigitaliseerde wereld, gedreven door een belevingseconomie? Hoe meer bezoekers aantrekken in een door overaanbod gekenmerkte vrijetijdsomgeving? Hoe meer inkomsten genereren tegen een achtergrond van bovenlokale besparingen? Hoe de muren van het museum durven te doorbreken door de deuren open te zetten voor nieuwe bezoekers en door zelf de stad in te trekken?

Elk van deze uitdagingen wordt door de musea beantwoord vanuit de keuze voor kwaliteit en generositeit. De musea omarmen de stad en de wereld, zoals ook zij door bezoekers en gebruikers omarmd willen worden. We blijven inzetten op jeugd- en kindvriendelijke musea en het toegankelijker maken van musea voor jongeren en studenten: niet enkel als bezoeker maar ook als kunstenaar, curator of organisator.

We voorzien bij het Huis van Alijn en het Industriemuseum een verhoging in de personeelsdotatie om een historische achterstand bij te werken. Ook voor het Design Museum Gent worden er extra personeelsmiddelen voorzien voor de uitrol van de nieuwe vleugel.

Hierna gaan we per museum kort in op drie thema's die in deze beleidsperiode centraal staat: de continue update van de collectie en de presentatie, het aantrekken van een ruimer publiek en het verhogen van de eigen inkomsten.

6.2.1. Huis van Alijn

Aan de hand van het (ver)nieuw(d) collectiebeleidsplan voor het Huis van Alijn wordt de collectie erfgoed van het dagelijks leven actueel en divers gemaakt. De permanente tentoonstelling wordt doorlopend onderhouden en waar nodig geüpdatet. Naast jaarlijks grote tijdelijke tentoonstellingen starten we vanaf 2020 ook een museumparcours speciaal voor kinderen.

Het Huis van Alijn versterkt zijn identiteit als museum van het dagelijks leven en stelt tradities, rituelen en gewoontes centraal om een breed en divers publiek te bereiken en te betrekken. Er wordt verder ingezet op het ontwikkelen van een herkenbare, inclusieve visuele identiteit. Voor- en nazorg van het museumbezoek wordt geprofessionaliseerd, o.a. door doelgroepgerichte communicatie en het aanbieden van maatwerk.

Het Huis van Alijn zet in op 'outreaching' werken, een werkmethode waarbij actief ingezet wordt op het leggen van contact met de doelgroep en het onderzoeken van de vragen en behoeftes van deze doelgroep.

Een hospitalitybeleid wordt ontwikkeld met formules op maat, met evenementen die kunnen plaatsvinden in de polyvalente ruimte. De samenwerking met de Vrienden van het Huis van Alijn als ambassadeur en fundraiser wordt verder uitgerold.

6.2.2. Industriemuseum

Het (ver)nieuw(d) collectieplan van het Industriemuseum – voorheen MIAT- wordt geïmplementeerd. De collectie wordt op deelcollectieniveau proactief aangevuld.

De nieuwe (permanente) textielafdeling opent in 2020. Vanaf 2021 worden opnieuw sterke tijdelijke tentoonstellingen geprogrammeerd.

Het Industriemuseum wil met zijn nieuwe naam en profilering het publiek verbreden en het aantal binnen- en buitenlandse bezoekers verhogen. Dit gebeurt aan de hand van een doordachte marketing- en communicatiestrategie. Naast een hoger bereik wil het Industriemuseum blijvend een actieve en relevante rol in de samenleving opnemen. Jongeren in kwetsbare situaties, een divers publiek en families met kinderen krijgen prioritaire aandacht. Bijzondere aandacht gaat naar drempelverlagende acties en participatieve trajecten binnen en buiten de museummuren.

De nieuwe naam en huisstijl van het museum zijn een goede hefboom om het museum opnieuw in de markt te zetten en vooral in te zetten op de uniciteit van het museum: werkende machines en de kennis erover, de persoonlijke verhalen, het gebouw,... Dit zijn ideale ingrediënten voor het ontwikkelen van een hospitalitybeleid met formules op maat. Het museum kan zo locatie worden voor evenementen, productvoorstellingen, teambuilding,...

Sinds 2018 neemt het Industriemuseum een landelijke dienstverlenende rol op ten aanzien van het cultureel erfgoed in Vlaanderen. Dit gebeurt via ETWIE, de expertisecel voor technisch, wetenschappelijk en industrieel erfgoed. Een nieuwe digitale strategie, website en kennisbank (veldtekening voor de sector) worden ontwikkeld. Via studiedagen, ontmoetingsdagen en studiebezoeken sensibiliseren we rond het belang van industrieel, technisch en wetenschappelijk erfgoed in Vlaanderen. Drie belangrijke speerpunten worden inhoudelijk uitgewerkt: textiel(erf)goed, academisch erfgoed en bedrijfserfgoed.

6.2.3. STAM

Het STAM zet blijvend in op haar collectie, als hart van de werking. De bewaaromstandigheden worden permanent geoptimaliseerd, de collectie wordt verder aangevuld en zichtbaar gemaakt in tentoonstellingen en via een doorgedreven digitalisering. Het STAM wisselt grote expo's (bv. Ondergronds in de stad of Skyline) af met kleinere (bv. Housing apart together). Vanaf 2021 zal het STAM als erfgoedcel een nieuwe rol opnemen binnen het Gentse erfgoedveld.

In 2020 zet het STAM alles in op een grondige make-over van het vaste circuit 'het verhaal van Gent'. Zo wil het museum tegemoet komen aan de verwachtingen van een steeds internationaler, meer divers en meer betrokken publiek. De wisselwerking tussen het lokale en het bovenlokale, zowel regionaal als (inter)nationaal, is een rode draad in de werking.

Het STAM zet in op het verwerven van meer eigen inkomsten door o.a. het verder professionaliseren van de zaalverhuur en hospitality, in samenwerking met Muziekcentrum De Bijloke. In het kader van fondsenwerving werkt het STAM een 5-jarig partnership uit voor bedrijven die meestappen in het nieuwe verhaal van het museum (i.s.m. Emolife). Het STAM continueert de werking rond vrijwilligers, digitaal cultureel erfgoed, culturele archieven, religieus erfgoed via projecten en netwerking.

6.2.4. Design Museum Gent

Sinds mei 2018 is in het Design Museum Gent de nieuwe collectiepresentatie 'Object Stories' te zien. De presentatie toont een 200-tal stukken die via vijf thematische routes of vijf 'betekenislagen' dieper worden toegelicht. Daarnaast wordt het werk van Maarten van Severen o.a. in dialoog geplaatst met collectiestukken. Ook uit de collectie Alonso (glaswerk art nouveau, art deco) wordt een selectie werken permanent gepresenteerd. De komende jaren werkt Design Museum Gent vooral toe naar de heropening van het vernieuwde museum in 2024.

De verdere inhoudelijke registratie en waardering van de collectie zorgt voor betere digitale ontsluiting en het digitaal cureren en co-creëren met de collectie. Bij de tijdelijke, thematische tentoonstellingen wordt systematisch onderzocht welke collectiestukken in aanmerking komen om in het kader van de expo in kwestie te tonen (bv. De expo Kleureyck in het Van Eyckjaar 2020).

Gastheerschap is een centraal concept. Binnen publiekswerking staat het actief betrekken van de erfgoedgemeenschap centraal. Het is een prioriteit om een diverser publiek (bv. Kansengroepen met nadruk op Gentenaars met een migratie-achtergrond, mensen in armoede, maatschappelijk kwetsbare jongeren) en meer jongeren bij onze werking te betrekken. Verder worden inspanningen geleverd om het museum volwaardig open te stellen voor blinden en slechtzienden, doven en personen met een fysieke of verstandelijke beperking. Ook de band met de Gentenaars wordt aangehaald, en met 'Helemaal mijn DING' zet het museum een uniek participatief crowdfunding project op in functie van de nieuwe vleugel DING (zie hoofdstuk 9), met de burger als grondlegger van deze nieuwe vleugel.

Design Museum Gent blijft inzetten op projectsubsidies, ook bij andere beleidsdomeinen dan cultuur. Dit wordt aangevuld met middelen van fondsen en stichtingen. Design Museum Gent ontwikkelt een commercieel businessplan voor DING om de nieuwe mogelijkheden op het vlak van shop, horeca, verhuur, lezingen en corporate events te ontwikkelen. Het netwerk in de bedrijfswereld wordt ingezet om bijkomende middelen voor de uitbouw van DING te realiseren. Met DING als unieke locatie in het hart van de stad waar verleden, heden en toekomst samenkomen, worden de mogelijkheden voor sponsor-return uitgediept.

Met het project 'Collectie van de Gentenaar', een initiatief van de Stad, Design Museum Gent en Digipolis en gefinancierd door Europa, wordt samen met de Gentenaars een digitale collectie van het Gentse erfgoed aangelegd om zo te tonen wat Gentenaars verbindt. Na voltooiing krijgt het een permanente stek in de nieuwe vleugel van het Design Museum Gent.

6.2.5. MSK

MSK toont zijn internationaal gewaardeerde collectie in een multidisciplinair en chronologisch samengesteld parcours. Om de collectiepresentatie tijdelijk te versterken wordt gericht samengewerkt met binnen- en buitenlandse institutionele en privépartners. Daarnaast intensifieert de instelling de aandacht voor de eigen museumgeschiedenis, onder meer in de vorm van Heen & Terug, een langlopend traject van het MSK en het S.M.A.K. waarin we de historische verbondenheid tussen beide musea belichten en actualiseren, en de organisatie van een feestjaar (najaar 2022 - voorjaar 2023) waarin De Vrienden van het Museum hun 125-jarig bestaan en het MSK zijn 225ste verjaardag vieren.

Het publiek kennen en ernaar luisteren vormt de basis van de publieksgerichte werking van het MSK. Met de collectie en het tentoonstellingsprogramma wil het museum een zo ruim mogelijk publiek bereiken. Bijzondere aandacht gaat in dit verband naar het aantrekken van een internationaal publiek, het activeren van het sociocultureel verenigingsleven en de achterban van culturele actoren in België. De ontwikkeling van drempelverlagende initiatieven en voordelige ticketformules zorgt ervoor dat het museum toegankelijk blijft voor (financieel) kwetsbare groepen. Publieksverjonging gebeurt door de uitbouw van het aanbod voor families met kinderen, het onderwijs en de jongerenwerking Schoonvolk!

Het MSK ontwikkelt voor het genereren van meer eigen inkomsten een commercieel aanbod: de verdere ontplooiing van de museumshop, een bruikleenbeleid dat een evenwicht vormt tussen een inkomsten genererende opportuniteit en een culturele solidariteit, een strategie met betrekking tot het toeleiden van schenkers en legatoren naar het museum en het in kaart brengen van en gebruik maken van nieuwe subsidiekanalen.

6.2.6. S.M.A.K.

Het gedateerde ventilatiesysteem van S.M.A.K. laat geen permanente presentatie van de belangrijke collectie hedendaagse kunst meer toe. Het hele jaar door toont S.M.A.K. delen van haar collectie in wisselende presentaties in dialoog met tijdelijke tentoonstellingen. Extra muros continueert S.M.A.K. de samenwerking met het MSK (Heen & Terug) en de structurele samenwerking rond de presentatie van de collectie met het CC Strombeek-Bever. S.M.A.K. toont collectiepresentaties op verschillende plekken in het land. In tijdelijke presentaties blijft het S.M.A.K. aandacht besteden aan solotentoonstellingen van nationale en internationale kunstenaars van verschillende generaties.

S.M.A.K. gaat aan de hand van een veelzijdige en toegankelijke publiekswerking verder op zoek naar een breder publieksbereik. Naast de reguliere museumbezoeker heeft S.M.A.K. een uitgesproken aandacht voor een aantal kwetsbare groepen in onze samenleving zoals maatschappelijk kwetsbare jongeren, mensen met Alzheimer en anderstalige nieuwkomers. Verder zet S.M.A.K. sterk in op onderwijs (dag- en avondonderwijs) en gezinnen met kinderen. Een nauwere samenwerking met de Vrienden v/h S.M.A.K. genereert bijkomende mogelijkheden naar het uitbreiden van het publieksbereik. Ook extra muros zoekt S.M.A.K. met specifieke publieksgerichte projecten (bv. Art United op Pukkelpop) nieuw publiek op.

Met het verder ontwikkelen van het aanbod van de bookshop en commerciële pakketten hoopt het museum bijkomend inkomsten te genereren. De bestaande basis van structurele sponsors wordt verder uitgebreid. Tot slot zet S.M.A.K., naast project sponsoring, in op het aantrekken van projectsubsidies in binnen- en buitenland.

6.2.7. Communicatie zakelijk team van de AGB's van de musea

Vanuit de gemeenschappelijke marketing en communicatie uit het zakelijk team wordt gefocust op het promoten van het museumaanbod van alle Gentse musea. De musea richten zich de komende jaren op het bereiken van meer toeristen. Cijfers duiden dat hier nog een groot groeipotentieel zit.

Het uitwerken van de communicatiestrategie en campagnes gebeurt uiteraard in nauwe samenwerking met de musea zelf, maar ook met verschillende stadsdiensten (Dienst Toerisme, City-Marketing, Onderwijs) en toeristische partners.

Een voorbeeld van een succesvolle samenwerking tussen de musea, Cultuur Gent en Visit Gent is de realisatie van de marketing rond het Van Eyckjaar in 2020 en 2021. Toekomstige campagnes zullen worden gericht op de dichtbij-regio's: eigen land, Nederland en aangrenzende regio's in Frankrijk en Duitsland. Ook de werking met bestaande instrumenten als UiTPAS en Museumpas wordt verder uitgediept.

6.2.8. Niet-stedelijke musea

Naast de hoger vermelde stedelijke musea, huisvest Gent nog twee bijzondere niet-stedelijke musea, het Gents Universiteitsmuseum (GUM) en het Museum Dr Guislain. Deze musea en De Wereld van Kina, natuurmuseum voor kinderen en jongeren dat in beheer is van het stedelijk Departement Onderwijs, worden betrokken bij het Gentse museumoverleg, zijn partners in UiTPAS en Museumpas en worden opgenomen in de gemeenschappelijke marketing en communicatie.

6.3. Historische Huizen als canvassen voor de verbeelding

De komende jaren maakt een ontwikkelingsproject met behulp van aanzienlijke subsidies van Vlaanderen het **Gravensteen** klaar voor de eenentwintigste eeuw. Als eerste onderdeel van de nieuwe storytelling werd reeds een Comedy Tour gelanceerd. Een architectenteam werd geselecteerd via een Open Oproep van de Vlaamse Bouwmeester en werkt aan de plannen om de toegankelijkheid, de bezoekersgeleiding en de technieken te verbeteren. Nog om de beleving van het Gravensteen voor elke bezoeker te versterken, worden verschillende audiotours en een nieuwe scenografie uitgewerkt. Dit ambitieuze vernieuwingstraject loopt verder tot eind 2023.

De **Sint-Pietersabdij** blijft de komende beleidsperiode verder sterke tentoonstellingen maken, maar zet ook in op een vernieuwde ontsluiting van haar erfgoed. Er wordt een nieuwe tour en een semi-permanente opstelling ontwikkeld. Daarnaast wil de abdij als Heritage Venue ook meer zakentoeerisme aantrekken, met als strategisch concept 'gateway to the garden of Eden'. De voormalige lokalen van de International Club of Flanders worden in 2020 geïntegreerd in de werking.

Recent heeft het team de inrichting en beleving van de **stadspaleizen d'Hane Steenhuyse en Vander Haeghen** kwalitatief opgeschaald en deze huizen geopend voor individueel bezoek. De komende periode moet dit succes bestendigd en versterkt worden. De installatie van een volwaardig onthaal en een shop moeten het professionalisme en het economische potentieel van die exploitatie voeden.

Een nieuwe website liet toe om voor het Gravensteen en de Sint-Pietersabdij online-ticketing op te zetten. Het Belfort en de stadspaleizen moeten hierin nog volgen.

Familievriendelijkheid en (fysieke) toegankelijkheid blijven basiscondities voor alle ontwikkelingen. De stad heeft op dat vlak een voorbeeldrol. Dat is vaak een kwestie van de juiste basisinfrastructuur. Om de gebouwen functioneel en aantrekkelijk te houden, zal werk worden gemaakt van beheer- en masterplannen, in deze legislatuur met name voor het Belfort en de Sint-Baafsabdij.

In samenwerking met de schepen van Toerisme worden opportuniteiten opgezocht om aan te takken op water- en fietsnetwerken om de verwevenheid van de Historische Huizen in de totaalbeleving van de stad te versterken.

6.4. Deel hebben aan erfgoed en erfgoed delen

Inwoner zijn in het 'Gent van morgen' impliceert interesse in het erfgoed van iedereen die hier woont en werkt.

Door aandacht voor elkaars kunst, literatuur, verhalen, muziek en ambachten, cultuur met een grote of kleine 'c', scheppen we een nieuwe gemeenschappelijke taal. Het veelkleurig lappendeken dat het materieel en immaterieel erfgoed van de Gentenaars is, weerspiegelt de rijkdom van het verschil in de stad vandaag. We hebben specifieke aandacht voor 'gedeeld erfgoed', waar alle groepen in de samenleving op kunnen appelleren.

Door vernieuwende projecten te stimuleren en acties op te zetten rond voorwerpen, gebruiken, plekken, liederen en verhalen van bewoners van zowel het centrum als de wijken en deelgemeenten dragen we bij aan gemeenschapsvorming en meer sociale cohesie. We ondersteunen de verenigingen die werk maken van het documenteren, vastleggen, borgen en ontsluiten van het veelvormig erfgoed als bron voor toekomstig onderzoek. We werken ook deze legislatuur nieuwe erfgoedwandelkaarten uit voor onze deelgemeenten.

De culturele erfgoedgemeenschap versterken we door kennisuitwisseling en expertisedeling, en door een brug te slaan tussen het engagement van de vele vrijwilligers en de inhoudelijke en organisatorische noden van de talrijke al dan niet professionele initiatiefnemers.

6.5. Onze Gentsche toale als erfgoed

Het Gentse dialect is een markante taal, maar het gebruik ervan gaat steeds meer achteruit. Een oudere generatie spreekt nog gemakkelijk echt Gents dialect, maar kinderen en jongeren gebruiken meer en meer een soort tussentaal en ontwikkelen een nieuwe vorm van aan Gentse grond gebonden spreektaal. Gent is tegelijk ook een stad met meer dan 170 nationaliteiten, elk met een eigen specifieke taal en cultuur. Een Gentse tussentaal is in dit geval ook een taal die de vele talen in de stad met elkaar verbindt en laat communiceren. Dit geeft het Gentse dialect heel sociale en bindende aspecten.

Het Gentse dialect behoort tot ons immaterieel erfgoed en zit in de hoofden van mensen. Om die niet-tastbare kennis door te geven aan nieuwe generaties en nieuwe inwoners van de stad, moeten we het Gentse dialect onder de aandacht (blijven) brengen. Om dit erfgoed te beschermen/bewaren, levendig en actief te houden, onderneemt Cultuur Gent acties om het Gentse dialect door te geven aan volgende generaties. Tijdens de 'Week van het Gents' brengen we activiteiten die het Gentse dialect onder de aandacht brengen van de hele bevolking.

Organisatoren van bestaande initiatieven, die gebruik maken van het Gents, of het Gents promoten worden bevestigd voor deelname aan de 'Week van het Gents' en worden zoveel mogelijk opgenomen in het **stadsbreed** programma. Zo wordt een platform gecreëerd dat al deze initiatieven extra promoot.

Bij elke editie wil Cultuur Gent een specifieke doelgroep aanspreken en meestal wordt er **intergenerationeel** gewerkt. De samenwerking met een doelgroep die niet of minder wordt bereikt met reeds bestaande initiatieven of minder in aanraking komt met het Gentse dialect staat centraal.

Vandaag telt Gent **zeven poppentheaters**. Elke week bezoeken honderden kinderen de voorstellingen van Poppentheater Magie, Koninklijk Poppentheater Festival, Pedrolino, Charlekijn, Fantasia en Pierke van Alijn en natuurlijk Pierke Pierlala (Luk De Bruyker). De poppenkast speelt een belangrijke rol in onze stad. Hoeveel van de honderden Gentse kinderen die elke week lachen met de fratsen van Pierke spreken nog Gents? Pierke is vaak nog de enige die hen onbeschoemd toespreekt in écht Gents.

De traditionele erfgoed- en taalliefhebbers worden jaarlijks uitgenodigd in de Pacificatiezaal van het stadhuis voor een **lezing** door een professor van de UGent. Lezingen over het dialect of in het Gents brengen telkens 250 geïnteresseerden op de been

Jaarlijks wordt samen met de schepen van Economie de **'Geiwene Foersjet'** uitgereikt voor het serveren van een authentiek Gents gerecht. Dit initiatief werd geïnitieerd door Luk De Bruyker en samen met Puur Gent verder uitgewerkt. Sinds 2017 is er een nauwe samenwerking met de hotelschool voor het organiseren van een lezing met culinaire proeverij.

In 2018 en 2019 toerde de Gentse zanger Wim Claeys voor de 'Week van het Gents' langs 50 basisscholen om de leerlingen Gentse liedjes aan te leren. Het parcours resulteerde in zangfeesten met duizenden kinderen. Voor de volgende edities van de **'Week van het Gents'** leggen we de focus op jongeren. We zoeken daarvoor samenwerking met Trefpunt en muziekcentrum Kinky Star. Jongeren uitnodigen om een lied te maken in het Gents wordt de uitdaging. Hierbij willen we ervaringsdeskundigen Gents inzetten om de jongeren een paar basis lessen Gents te geven en hen te coachen bij hun uitspraak en woordenschat.

Om een nog bredere spreiding van het Gentse dialect te verzekeren, zullen we ook buiten de week van het Gents aandacht besteden aan ons dialect. Zo zal contact worden gezocht met radio en/of TV om een rubriek te maken waarin een Gents woord of uitdrukking in de kijker wordt gezet. Dit kan ondersteund worden door het uitgeven van een wekscheurkalender met illustratie van het woord of de uitdrukking. De Gentse Sossiteit, maar evengoed elke Gentenaar, kan bijdragen om dit te voeden.

7. Infrastructuur als solide basis

7.1. Inleiding

Er is in een stad evenzoveel en even zo diverse culturele infrastructuur nodig als er culturele disciplines zijn. Er is ook nood aan 'witruimte' die ad hoc werk en/of toekomstige ontwikkelingen toelaat. Culturele infrastructuur is een conditio sine qua non voor een rijk cultuurleven. Gent scoort in het algemeen niet slecht op het vlak van culturele infrastructuur.

In zijn 'Creative Cities Index' (2012) stelt Charles Landry:

'There is a sophisticated infrastructure of museums, galleries and performance places, larger than to be expected from a city of Ghent's size. Equally there are more Flemish headquarters than expected' (en op basis daarvan concludeert hij dat Gent een 'pocket sized metropolis' is).

In de 'Cultural and Creative Cities Monitor 2019' van het Europese Directoraat-Generaal 'Joint Research Centre', staat Gent op de 13de plaats in de lijst van 40 Europese steden met 250.000 tot 500.000 inwoners.

In het domein 'Cultural Vibrancy' uit deze monitor staat Gent in zijn categorie op plaats 5:

'The cultural vibrancy of a city is measured through its cultural venues and facilities and through its cultural participation and attractiveness, i.e. the capacity to attract a local, national and international audience for its cultural life.'

De cultuursector is een belangrijke partner in de ambitie om van Gent een duurzame en klimaatneutrale stad te maken. Bij onderhoud en investeringen aan de eigen infrastructuur engageren de cultuurhuizen zich ertoe om de CO2-uitstoot van de eigen werking en infrastructuur maximaal te beperken, en waar mogelijk klimaatadaptieve maatregelen te nemen om de effecten van het veranderende klimaat te helpen opvangen.

In het kader van Gent als leeftijdsvriendelijke stad en met de ambitie de cultuurparticipatie voor verschillende doelgroepen te verhogen wordt het thema **toegankelijkheid** in alle werven onder de loep genomen.

Culturele infrastructuur in Gent betekent:

- Podiumkunsteninfrastructuur
- Museale/erfgoed infrastructuur
- Infrastructuur voor de beeldende kunsten
- Tijdelijke invullingen voor projectmatig onderzoek, experiment, ontwikkeling.

7.2. De grote werven

7.2.1. De Gentse opera

De laatste renovatie en restauratie van het Gentse operagebouw ligt inmiddels al zo'n 25 jaar achter ons. Tijd om het **gebouw opnieuw grondig aan te pakken**. Een Open Oproep van de Vlaamse Bouwmeester gaf daarvoor in 2018 het startschot.

De opdracht bestond uit een renovatie van het gebouw, gecombineerd met een grondige hertekening van het huis in functie van zijn nieuwe invulling als muziek- en podiumkunsten centrum, als speelplek voor meerdere gezelschappen, en dus eerder als presentatie- dan wel productieplek. De architecten kregen ook de opdracht het zogenaamde 'klein justitiepaleis', dat de stad zal aankopen, te integreren.

Het masterplan van het Londense bureau DRDH Architects werd door de jury van de Open Oproep geselecteerd, en het bureau kreeg opdracht dit verder uit te werken. DRDH tekende een masterplan uit dat niet enkel voorziet in meer ruimte en licht, maar ook in een betere ontsluiting van het gebouw en een betere verbinding met zijn omgeving. Het bestaande peristilium wordt in de plannen de algemene toegang tot het gebouw en zal leiden naar een binnenhof, het publieke hart van de site. Er komt een tweede kleine theaterzaal, een nieuwe repetitieruimte en een grondige update van de logistieke backstage. De theaterzaal en salons zullen zo goed als mogelijk in hun oude glorie worden hersteld.

De huidige planning voorziet de start van de werken voor eind 2024 en de heropening in 2028. Tijdens de werken blijft Opera Ballet Vlaanderen op andere plekken in Gent zijn producties brengen.

7.2.2. De Materniteit op de Bijlokesite

De uitvoering van het Ruimtelijk Masterplan Bijlokesite, dat vorig jaar is opgemaakt door het studiebureau PLUSOFFICE, start met de **creatiecluster rond de Materniteit en aanpalende gebouwen**, die dringend aan renovatie toe zijn. Voor de stad is dit een prioritair dossier voor het Fonds Culturele Infrastructuur (FoCI) bij Vlaanderen. In een eerste fase wordt gestart met de Materniteit, de werkplek van gerenommeerde culturele spelers LOD, Les Ballets C de la B, Spectra Ensemble en Ontroerend Goed.

De Materniteit werd in 1863 ontworpen door de architecten Charles Van Huffel en Adolphe Pauli. Sinds 1980 is het beschermd als monument omwille van de architectuurhistorische waarde. Het gebouw wordt dus maximaal behouden. De bijbouw naast de Materniteit heeft een lage monumentwaarde en wordt omwille van de slechte bouwfysische toestand verwijderd. Deze 'parasitaire' aanbouwen maken bovendien de uitstraling van het gebouw onleesbaar.

De Materniteit wordt op dagdagelijkse basis intensief gebruikt, maar de gebruikswaarde van de ruimte is verschillend voor iedere culturele speler. Uit het Ruimtelijk Masterplan blijkt dat de bewoners nood hebben aan kantoor-, ontspannings- en ontvangstruimte en (productie)studio's. De Materniteit leent zich goed voor de eerste functies, maar voor de nood aan studio's laat de aanwezige infrastructuur zowel praktisch, materieel als functioneel te wensen over en is de aanpalende gebouwencluster G1 en G2 aangewezen.

De schaal en de indeling van het gebouw laat een nieuwe invulling vrij gemakkelijk toe waardoor het gebruik van de ruimtes geoptimaliseerd kan worden. Om het gebouw efficiënter te benutten, kunnen - in samenspraak met Onroerend Erfgoed Vlaanderen en Monumentzorg - kleinschalige volumes toegevoegd worden met een lage impact op het monument. We denken hierbij onder meer aan een creatiefoyer, sanitair, een traphal en het activeren van de zolderruimte.

7.2.3. Een 'complete make-over' voor het STAM

Op 10 oktober 2020 bestaat het STAM 10 jaar. Tijd voor een **grondige make-over van de vaste opstelling, het verhaal van Gent**.

De nieuwe opstelling zal openen op 20/11/2020 en komt tegemoet aan de verwachtingen van een steeds internationaler, meer divers en meer betrokken publiek. Het museum zorgt ook voor een betere toegankelijkheid en voor de allernieuwste conservatie- en presentatietechnieken.

Tegelijk is dit een unieke kans om het verhaal inhoudelijk te verruimen. Meer dan ooit biedt het STAM vanuit het Gentse verhaal en de Gentse collectie inzicht in de ontwikkeling, het functioneren en het gewicht van steden in Europa. Iedere bezoeker ontdekt op een prikkelende manier de uitdagingen en de spanningsvelden van het stedelijk samenleven doorheen de tijd.

De realisatie van het nieuwe circuit bestaat uit in twee onderdelen:

- Herinrichting van de introductiezaal: vernieuwing van de vloer met luchtfoto, nieuwe introductiefilm en interactieve tools
- Herinrichting van het historisch verhaal in het permanent museumcircuit

Daarnaast worden de balie, de shop en het café opgefrist en verbeterd in functie van toegankelijkheid.

7.2.4. De nieuwe vleugel van Design Museum Gent

Het Design Museum Gent krijgt deze legislatuur zijn langverwachte nieuwe vleugel in de Drabstraat, **DING** wat staat voor **Design IN** Gent.

De nieuwe vleugel zal een bijzondere rol vervullen binnen de museumsite. Enerzijds als sluitstuk binnen de site, waarbij de architectuur ook een oplossing zal bieden voor bestaande knelpunten, anderzijds zal DING ook autonoom kunnen opereren, bv. 's avonds voor lezingen of events.

Het ontwerp van het Gentse TRANS Architectuur, het Britse Carmody Groarke en restauratiebureau RE-ST stelt een sober volume voor in één materiaal. Het gebouw is geen spektakelarchitectuur, maar een beheerste landmark die zich perfect in het bestaande straatbeeld en het omliggende stadsbeeld inpast. De grote openingen in de gevel maken van de gelijkvloerse 'Stadskamer' een gastvrije ontmoetingsplek voor alle Gentenaars, die de straat als het ware naar binnen trekt en in verbinding brengt met de binnentuin van het museum. De activiteiten die er zullen doorgaan, zullen van buitenaf immers te zien zijn. De 'Loft' op de vierde verdieping zal als publiek balkon prachtige zichten geven op de stad en zal al snel de 'living van de Gentenaar' worden.

DING zal ook 'smart' en 'future proof' zijn, een ambitie die kadert in een bredere visie van de Stad Gent. Het concept 'smart' slaat in eerste instantie op slimme architectuur aangevuld met slim gebouwenbeheer via IoT-implementaties (Internet of Things). Het wordt geen klassiek gebouw, maar een dynamisch volume dat mee evolueert met z'n tijd en z'n gebruikers hierbij ook de maximale flexibiliteit biedt. Daarnaast zal IoT ook worden ingezet om de bezoekerservaring en -beleving naar een hoger niveau te tillen. Zo komt er o.a. een permanente fysieke implementatie van de white space, een immersieve ervaringsruimte, met participatie en crowdsourcing van verhalen over de collectie, die wordt ontwikkeld binnen het Europese UIA-project 'Collectie van de Gentenaar'.

Het ontwerp van TRANS Architectuur en Carmody Groarke biedt multifunctionele, opsplitsbare ruimtes op de meeste verdiepingen, voorzien van performante plafonds, vloeren en muren, om hier een (eerste) antwoord op te bieden.

Het wedstrijdontwerp wordt in 2020 door het architectenteam i.s.m. de projectleider van sogent en het team van het museum verder uitgewerkt. De werken starten begin 2022 om voorjaar 2024 te kunnen heropenen. Intussen zal het museum een aantal extra muros activiteiten in de stad ontwikkelen.

7.2.5. Een pop- en rockzaal in het Wintercircus

De renovatie van het Wintercircus is volop bezig. In het kelderniveau werd een pop- en rockzaal voorzien met een oppervlakte van 300m². Na een basisinvestering in de vorige beleidsperiode, wordt nu een bijkomend bedrag van 1,2 miljoen euro voorzien voor de bouw van deze infrastructuur.

De zaal heeft als specifiek doel de **organisatie van pop- en rockconcerten en party's** met een publiekscapaciteit van 450 à 500 personen. Dit zaalprofiel is in Gent nog niet aanwezig is, waardoor een belangrijk segment van het internationale concertcircuit momenteel in Gent niet aan bod komt. De programmatie in de rockzaal zal deze leemte in het huidige Gentse cultuurlandschap invullen, meer bepaald met alternatieve pop- en rockconcerten met bijzondere aandacht voor een vernieuwend, kwalitatief, divers en origineel aanbod van muzikale acts en dj's, en een evenwichtige mix van binnen- en buitenlandse namen. Daarbij wordt gefocust op genres zoals hiphop, pop, alternatieve rock, folk, elektronica, metal, dance, funk, soul en reggae.

De integratie van de pop- en rockzaal in het complex van het Wintercircus biedt volop mogelijkheden voor synergieën met de invulling van de andere gedeelten. De ingebruikname van de zaal is voorzien in 2022.

7.2.6. Een masterplan voor het Belfort

Het **Gentse Belfort is UNESCO-werelderfgoed** en is onlosmakelijk verbonden met de skyline en drie torens van Gent. Belforten zijn bijzondere getuigen van het stedelijk verleden. Ze getuigen van een opkomende burgerlijke onafhankelijkheid van feodale en religieuze invloeden en representeren een voortrekkersrol in de ontwikkeling van lokale democratie.

In een **vernieuwde opstelling** kan dit narratief sterker worden uitgewerkt. Een nieuwe aanpak op het vlak van storytelling en scenografie moet de meer dan honderdduizend binnen- en buitenlandse bezoekers en leerlingen op een veilige en toch pakkende manier dit fascinerende werelderfgoed laten ontdekken.

Aansluitend op het Van Eyckjaar worden in het voorjaar van 2021 het onthaal en de shop op het gelijkvloers van de Lakenhalle ondergebracht, wat meteen een toegang op straatniveau verzekert.

Een beheer- en masterplan om tot een geïntegreerde visie op het Belfort en de Lakenhalle te komen, is hiervoor nodig en urgent. We willen zowel het behoud van alle erfgoedwaarden optimaal verzekeren als beantwoorden aan de kwaliteitseisen van een cultuur-toeristische topattractie van vandaag in het hart van de stad. De stabiliteit van de toren, de toegankelijkheid en de circulatie zijn de belangrijkste problemen die moeten worden onderzocht. Structurele vernieuwingen aan de beiaard als instrument zijn eveneens noodzakelijk.

Het masterplan voor het Belfort zal opgesteld worden in synergie met het masterplan historisch patrimonium binnenstad, getrokken door de Stadsbouwmeester.

7.2.7. Time Castle – Gravensteen

Met meer dan 450.000 bezoekers in 2019 doet het Gravensteen zijn reputatie als **dé toeristische trekpleister** alle eer aan. Nochtans dringt een opwaardering van de integrale bezoekersbeleving zich op. Daartoe lanceerde de Vlaamse Bouwmeester samen met de Stad een Open Oproep. Het ontwerpteam Murmuur, Dhooge & Meganck en Sabine Okkerse kwamen als laureaat naar voor en zullen het Gravensteen **de 21ste eeuw binnenloodsen**.

De opdracht bestond er onder meer in het onthaal en de bezoekersgeleiding te hertekenen, een maximale toegankelijkheid te verzekeren, en een aantrekkelijke buitenaanleg te creëren. Dat alles moet in de toekomst zorgen voor een betekenisvolle en kwalitatieve beleving van het monument met verschillende parcoursen en verhalen op maat van de bezoeker. Het Gravensteen wordt zo niet alleen een feitelijke, historische en authentieke, maar ook een mythische plek.

De uitvoering van de werken zal starten in 2021 en duren tot 2023. Het project is als een hefboomproject mede gesubsidieerd door Toerisme Vlaanderen.

7.2.8. Wijkbibliotheken

De wijkbibliotheken van het netwerk van Bibliotheek De Krook vormen een **belangrijke schakel in een goede buurtwerking**. Het zijn plekken waar Gentse kinderen via klasbezoeken worden gestimuleerd tot lees- en taalplezier, waar het lokale netwerk een plaats vindt en waar mensen elkaar kunnen ontmoeten.

Het is dan ook cruciaal dat de infrastructuur van deze wijkbibliotheken geschikt is voor deze brede waaier aan functies. Vandaag is dat niet voor alle wijkbibliotheken het geval. Voor deze bibliotheken hebben we gezocht naar synergieën met andere diensten voor de burger: door meerdere diensten te bundelen in één infrastructuur verlagen we de drempel voor de Gentenaars en kunnen we tegelijk kostenbesparend en energie-efficiënt werken.

Hieronder de lijst met wijkbibliotheken die in deze legislatuur in samenwerking met de schepen van Facility Management een nieuwe of vernieuwde infrastructuur zullen krijgen. Bij al deze projecten zullen we tegelijk inzetten op automatisering, waardoor de bibliotheek ook buiten de openingsuren toegankelijk kan zijn voor de burger.

De wijkbibliotheek van **Gentbrugge** zal verhuizen naar een nieuwbouw samen met Dienst Burgerzaken, de politie, een basisschool en de muziekacademie.

De wijkbibliotheek van **Oostakker** zal samenhuizen in een nieuwbouw met Dienst Burgerzaken, de politie en het dienstencentrum van het OCMW.

Ook de wijkbibliotheek van **Wondelgem** zal verhuizen naar een nieuwbouw met een dienstencluster. Aangezien het huidige pand binnenkort gesloopt wordt, vóór de voltooiing van de nieuwbouw, komt er voor deze bibliotheek eerst nog een tussenoplossing in het centrum van de gemeente. Gezien de verdichting van de wijk, de recent sterke stijging van de uitleencijfers en de intensieve scholenwerking van deze wijkbibliotheek, is deze tijdelijke locatie in het centrum cruciaal.

De wijkbibliotheek **Watersportbaan** zal verhuizen naar het gebouw van Archief Gent op de Neermeerskaai, een grotere locatie in een nieuwer gebouw.

We bekijken de mogelijkheden voor een nieuw bibliotheekfiliaal binnen een mogelijke clustering van de stedelijke dienstverlening in **Sint-Denijs-Westrem**.

Sogent en Stad Gent ontwikkelen aan de zuidkant van het Sint-Pietersstation een nieuw gebouw, het zogenaamde S-gebouw. Op de gelijkvloerse verdieping komt een mix van publieke en commerciële diensten. Aangezien de inwoners van de **stationsbuurt** momenteel niet beschikken over een 'eigen' wijkbibliotheek, is deze locatie interessant om toe te voegen aan het Krooknetwerk. Bovendien biedt de locatie de kans om een nieuw, aanvullend bibliotheekmodel te introduceren dat inspeelt op de meer dan 40.000 pendelaars die per dag gebruiken maken van het Sint-Pietersstation. Ook in het S-gebouw zal er synergie zijn met andere diensten voor Gentenaars zoals de Fietsambassade, Dienst Burgerzaken en Gentinfo.

7.3. Investeringssubsidies als instrument in het cultuurbeleid

Om de ruggengraat van de Gentse kunsten- en cultuursector ook infrastructureel te verstevigen, wordt verder geïnvesteerd in een **aantal belangrijke gebouwen**.

Zowel voor **Capitole, Kunstencentrum Vooruit, Muziekcentrum De Bijloke en NTGent**, als voor kleinere zalen als **Minardschouwburg en Scala** worden investeringssubsidies voorzien. Deze infrastructuren zijn niet alleen van belang voor de eigen programmering van deze huizen, maar spelen ook een belangrijke receptieve rol en bieden speelmogelijkheden aan Gentse en andere makers.

Omwille van het uitzonderlijk belang van de **Kopergietery** als Gents creatiehuis voor kinderen en jongeren, ondersteunen we de renovatie en verdere ontwikkeling van de Kopergietery-studio's, een verbindende plek tussen het sociale en het artistieke, tussen de buurt en de omgeving.

Het wordt een plek waar lokale en internationale partners, buurtbewoners en geroemde (internationale) kunstenaars elkaar ontmoeten, waar creërende kinderen, nieuwkomers, jonge makers en socio-culturele partners uit andere sectoren met elkaar samenwerken. De infrastructuur zal bestaan uit drie multifunctionele repetitieruimtes, een buurt- en ontmoetingsplek, diverse ateliers en andere facilitaire ruimtes.

In 2019 en 2020 werden er reeds investeringssubsidies voorzien voor **Nucleo** (atelierorganisatie die ruimte creëert voor de ontwikkeling van de artistieke praktijk van professionele beeldend kunstenaars), **Kazematten** (artistieke ontmoetingsplek, waar cultuur en welzijn elkaar versterken, en tevens de thuisbasis van Larf! en 4Hoog) en de **Expeditie** (vzw van de gelijknamige infrastructuur op DOK-Noord waarin Aifoon, Circuscentrum, Cie Cecilia, Jeugd en Stad (JES), Miramiro en Victoria Deluxe zich verenigen).

In de vorige beleidsperiode werd het **Caermersklooster** door de Provincie overgedragen aan de Stad. Via een Open Oproep werd de concessie toegewezen aan vzw Kunsthal Gent. Sinds 1 mei 2018 ontwikkelt de vzw er een werking als ontwikkelings- en presentatieplek voor beeldende kunst. Het Caermersklooster slaat zo een brug tussen de permanent vernieuwende groep artistieke talenten die in Gent werken en de grote cultuurhuizen, internationale galleries, musea, kunstpers en het ruime publiek.

7.4. Tijdelijke invullingen als witräume voor creativiteit

Tussen 2015 en 2018 was Gent leadpartner van het URBACT project 'REFILL reuse of vacant spaces as driving force for innovation on local level'. Dat hoeft niet te verwonderen, want de voorbije tien jaar heeft de stad via een subsidiereglement een sterk beleid uitgebouwd rond tijdelijke invullingen.

Via tijdelijke invullingen, een bevoegdheid van de schepen van beleidsparticipatie, wordt letterlijk **ruimte gecreëerd voor creativiteit** die - spontaan of op voorzet van de stad - van onderuit kan groeien.

Een ondertussen klassiek voorbeeld is 'DOK, werfplek voor verpozing en creatieve manoeuvres' dat tussen 2011 en 2019 een braakliggend terrein inpalmde. DOK bood 'ondersteuning aan creatieve stedelijke dynamieken, (artistieke) vernieuwing, experiment en ontmoeting' en ging vooraf aan de ontwikkeling van het nieuwe stadsdeel Oude Dokken.

Een gelijkaardig recent initiatief is 'De Meubelfabriek' in de Brugse Poort, waar voorafgaand aan een toekomstige stedelijke ontwikkeling een leegstaande meubelfabriek wordt omgetoverd tot een creatieve plek. 22 organisaties vinden er een thuis en beogen 'een creatieve vrijplaats te worden waar ondernemen en sociaal engagement hand in hand gaan, en waar iedereen welkom is'.

Een ander voorbeeld is de bouwspeelplaats van 'das Kunst', die in de zomer van 2020 haar introk nam in Gentbrugge op het terrein van het voormalige Jules Ottenstadion van AA Gent.

Omwille van de positieve ervaringen met deze en vele andere projecten, zullen tijdelijke invullingen blijvend deel uitmaken van het cultuurbeleid in deze bestuursperiode. Per 'case' zal geëvalueerd worden of en welke rol cultuur er precies in kan spelen hetzij op vlak van presentatie of ontwikkeling, en of na afloop het project in kwestie al dan niet om continuering vraagt. Tijdelijke invullingen completeren zo het culturele infrastructuurbeleid met een instrument dat inspeelt op creativiteit, experiment, vernieuwing, en cross-overs met beleidsdomeinen zoals onder meer stadsvernieuwing.

8. Een cultuurbeleid in co-creatie

8.1. Inleiding

Gent heeft in vele beleidsdomeinen een traditie van overleg, dialoog, participatie en inspraak. Ook - en misschien wel vooral - het stedelijk cultuurbeleid wordt vormgegeven door vele partners: het politieke niveau, de stedelijke diensten, en de vele professionele en niet-professionele cultuuractoren die de stad rijk is, en die individueel of georganiseerd bijdragen aan het stedelijke cultuurleven. Daarom spreken we van een cultuurbeleid in co-creatie.

Belangrijk zijn daarin zowel de structurele als de ad hoc overlegorganen, die al dan niet rond een welbepaald thema werken en daarover in gesprek gaan met het beleid. We gaan hierna kort in op de belangrijkste.

Maar ook het overleg en de samenwerking met andere beleidsdomeinen zoals onderwijs, toerisme of stadsontwikkeling - om maar deze te noemen - geeft mee vorm aan het stedelijke cultuurbeleid. Ook hierop willen we in deze beleidsperiode inzetten, met als aanbeveling van de sector in een van de dialoogmomenten: 'laat het denken in departementen los, werk aan een holistische horizontale benadering'.

Met onderstaande structuren zetten we in op overleg binnen en met de sector. In deze legislatuur worden er vanuit cultuur middelen voorzien om zowel de Cultuurraad, het Gents Kunstenoverleg en de Diversiteitswerf te ondersteunen. Onder andere de organisatie van een stadsdebat, trefdag of 'Statens-Generaal' kan een concrete actie worden van deze actoren. In co-creatie met de Stad kunnen op deze manier visieoefeningen over de toekomstige invulling van cultuur in Gent gerealiseerd worden.

8.2. Cultuurraad Gent

De Cultuurraad Gent is het stedelijke adviesorgaan inzake cultuur. Het adviseert de gemeenteraad in de dossiers die maandelijks daar beslist en besproken worden. De Cultuurraad kan op eigen initiatief ook 'spontane adviezen' uitbrengen over onderwerpen die actueel zijn in het stedelijke cultuurlandschap. Er zijn ook de 'pre-adviezen' waarmee het beleid mogelijke toekomstige beleidsopties – bijvoorbeeld een nieuw subsidiereglement – vooraf afdrukt bij de Cultuurraad.

Op het einde van elke bestuursperiode evalueert de Cultuurraad Gent zichzelf, en doet de raad aanbevelingen voor zijn toekomstige samenstelling en werking. Daaruit is in deze legislatuur een raad gegroeid die bestaat uit een beperkte 'kernraad' met daarrond een aantal thematische deelwerkingen.

In de deelgemeenten zijn Cultuurplatforms actief. Zij coördineren het plaatselijke cultuurleven en zijn de verbinding naar de Cultuurraad en het beleidsniveau. De uitdaging is de brug te slaan tussen deze Cultuurplatforms die hoofdzakelijk het sociaal-culturele veld in verenigingen vertegenwoordigen, en de nieuwe vormen van geëngageerde wijk- en buurtgerichte inspraak en participatie die op vele plaatsen groeien en bloeien. Samen met de Stad onderzoekt de Cultuurraad hoe culturele noden op wijkniveau nog beter gedetecteerd kunnen worden.

De hervorming van de Cultuurraad werd reeds in 2019 goedgekeurd door de Gemeenteraad.

8.3. Gents Kunstenoverleg

Sinds vorig jaar heeft ook Gent, naast Brussel, Antwerpen, Leuven, Kortrijk, Brugge en Mechelen een kunstenoverleg.

Het Gents Kunstenoverleg is een breed gedragen overlegplatform voor algemene kwesties of urgente zaken in het kunst- en cultuurbeleid in Gent. Het Gents Kunstenoverleg wil samenwerking stimuleren en faciliteren binnen de Gentse kunst- en cultuursector, tussen de Gentse kunstensector en andere sectoren (toerisme, onderwijs, economie, stadsontwikkeling, media, ...) en tussen de Gentse kunstensector en overheden. Dit doen ze door concrete acties te ontwikkelen die bijdragen aan de culturele verbeelding van de stad. De sterkte en de aantrekkingskracht van een cultuurstad ligt in de combinatie van geëngageerde cultuurwerkers, gedeelde professionele kennis van sector en overheid en de politieke wil om hierin een accelerator te zijn. Het Gents Kunstenoverleg fungeert als reflectienetwerk, beleidsadviseur en als platform voor gezamenlijke (artistieke) projecten. De stad stelt middelen ter beschikking voor de tewerkstelling van een coördinator voor het overleg. .

Diversiteitswerf Gent (Netwerk diversiteit & inclusie) is een structurele werf binnen het Gents Kunstenoverleg, waarvoor vanaf 2020 eveneens cultuursubsidies voorzien worden om een coördinator aan te werven. Diversiteitswerf Gent is een lerend netwerk van en met Gentse cultuurorganisaties en stedelijke initiatiefnemers die zichtbare stappen vooruit willen zetten in de verbinding van hun werking met de hedendaagse superdiverse realiteit van de stad en de regio. Het netwerk zet actief in op meer representatie en participatie in de Gentse culturele scene, van artiesten, cultuurmedewerkers, bestuursleden en partners met (niet-Westerse) migratieroots. Bijzondere aandacht gaat hierbij naar jongeren en jongvolwassenen, die de toekomst van onze stad vorm geven. Het netwerk focust op inclusie: doelstellingen en acties rond meer representatie worden ingebed in een structureel, inclusief beleid. De betrokken kunst- en cultuurorganisaties zetten concrete acties op rond creatie, programmatie, presentatie en personeel.

Ook het **Zalenoverleg** vertrok vanuit een nood die door de sector werd gevoeld, meer bepaald de nood aan speelplekken voor Gentse artiesten die niet zijn opgenomen in een artistieke programmatie. De Gentse podia ontwikkelden daartoe het instrument van de 'podiumdagen'. Alle Gentse podiumhuizen leggen een stukje van hun infrastructuur samen om zo een stadsbreed receptief platform te creëren. De coördinatie van het Zalenoverleg zal inkantelen in de nieuwe vzw van het Gents Kunstenoverleg.

Andere nieuwe actiewerkgroepen zullen onder andere inzoomen op 'ruimte voor kunstenaars in de stad', 'kinderen en jongeren', 'kunstenaars en artiesten met een beperking' en 'formele en informele stad'.

8.4. Greentrack

Greentrack ontstond in 2012 wanneer enkele belangrijke spelers in de Gentse kunstensector, Bij' de Vieze Gasten, NTGent, S.M.A.K., Timelab en Kunstencentrum Vooruit, onderzochten hoe ze hun inzet in het transitieproces naar een duurzame stad konden opdrijven. Greentrack telt in Gent momenteel 55 leden. De vzw verenigt de Gentse cultuursector rond de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid voor een duurzame en rechtvaardige toekomst. Hiervoor werkt Greentrack nauw samen met de Stad Gent rond energiezuinigheid en duurzame aankopen en de ambitie om Gent tegen 2050 te transformeren tot een duurzame en klimaatneutrale stad. Greentrack Gent is de denk- en doetank van de Gentse cultuursector die door uitwisseling en experiment bouwt aan een duurzame toekomst. Met kritische voorstellingen, duurzame experimenten, goede praktijken en verbeeldingskracht wordt ook het grote publiek geïnspireerd en uitgedaagd om bij te dragen aan deze transitie.

De organisatie wordt financieel ondersteund door het Gentse kunstenveld door middel van ledenbijdragen en via subsidies Milieu en Klimaat van de stad. Hiervoor wordt nauw samengewerkt met de schepen van Klimaat.

9. Acht ambities voor een sterk cultuurbeleid

Inleiding

Een degelijk stedelijk cultuurbeleid kijkt verder vooruit dan één legislatuur. Het gebruikt daarbij de bouwstenen die werden gelegd in de voorbije jaren en bouwt daarmee en daarop verder. Het ontwerpt ook nieuwe plannen die verder reiken dan de eigen beleidsperiode, en legt daarvoor de fundamenten. De acht ambities die wij hierna formuleren, zijn in die context te lezen en te begrijpen.

9.1. In 2030 wordt Gent Europese Culturele Hoofdstad

De actie 'European Capital of Culture' (ECoC) werd in 1985 door Melina Mercouri, toenmalig Minister van Cultuur van Griekenland, opgezet. Tot 2004 werd jaarlijks rechtstreeks één stad aangeduid als ECoC. Sinds 2004 worden twee landen per jaar geselecteerd. Na een interne competitie krijgt vervolgens één stad per land de titel.

De procedure is er een van lange adem, die minstens 6 jaar voorafgaand aan het jaar waarin de lidstaat een ECoC mag leveren start. In 2024 zal Gent zich kandidaat stellen. In 2025 stelt een jury een Belgische shortlist op en de definitieve keuze valt in 2026.

België leverde tot op heden vier ECoC's:

- Antwerpen (1993)
- Brussel (2000), samen met een aantal andere steden naar aanleiding van de millenniumwissel en de symbolische betekenis van de stad in en voor Europa
- Brugge met als evenknie Salamanca (2002)
- Mons met als evenknie Pfilzen (2015)

In 2030 is ons land opnieuw aan de beurt, samen met Cyprus.

Onze stad heeft alle troeven in huis om een gooi te doen naar de titel. Het lijkt nog ver af, maar zoals rector Van de Walle in zijn nieuwjaarsbrief schreef: "Gent 2030: het begint nu".

ECoC is in eerste instantie een cultureel project, opgezet vanuit het Europese programma 'Creative Europe' en met een aantal duidelijke doelstellingen door Europa geformuleerd:

- het scala, de diversiteit en de Europese dimensie van het culturele aanbod in steden te vergroten, onder meer door middel van transnationale samenwerking;
- de toegang tot en de deelname aan cultuur te verruimen;

- de capaciteit van de culturele sector en de aansluiting ervan op andere sectoren te versterken;
- de steden via cultuur meer internationale bekendheid te geven;
- de diversiteit van culturen in Europa te beschermen en te bevorderen en hun gemeenschappelijke kenmerken voor het voetlicht te brengen, alsook het gevoel van verbondenheid met een gemeenschappelijke culturele ruimte bij de burgers te versterken;
- de bijdrage van cultuur aan de lange termijn ontwikkeling van steden te stimuleren overeenkomstig hun respectieve strategieën en prioriteiten.

‘Gent 2030’ zal vanuit het Departement Cultuur, Sport en Vrije Tijd van de Stad vertrekken en gedragen worden. Het project zal in de eerste plaats zowel kleine als grote culturele partners van de stad mobiliseren, en vervolgens ook alle andere relevante geledingen daarvan aanspreken en waar zinvol activeren. De maatschappelijke en beleidsthema’s die op dit moment actueel zijn moeten daarbij kritisch geëvalueerd worden op hun relevantie over tien jaar. Nieuwe onderwerpen die zich aandienen, moeten in diezelfde context worden geëxploreerd, op een inclusieve en dynamische manier, een gebeuren voor en samen met alle Gentenaars.

Het beleid en de ambities die in de voorliggende beleidsnota worden uitgezet, geven daartoe het startschot. We gebruiken Gent 2030 als een springplank om innovatie te brengen in de diversificatie van het cultuurbeleid, en om Gent als stad van creatie en innovatie klaar te stomen voor de tweede helft van dit millennium. Daarbij laten we ons ook leiden door de waarden die de stad vooropzet, samen met velen die zich met Gent verbonden voelen: verbindend, normverleggend en andersdenkend. In Gent doen we ons ding, op onze eigenzinnige manier. Ongedwongen, kritisch en met respect voor elkaar. Dit zie je in vele domeinen terugkomen - van cultuur over milieu - en sociaal beleid, tot de economische en academische wereld - waar **creatie, creativiteit en innovatie** op zijn ‘Gents’ plaatsvindt.”

In 2021 zetten we een projectstructuur op, waarbij we breed belangrijke en relevante partners van de stad betrekken, zoals onder meer het Gents Kunstenoverleg, de Cultuurraad, de Community Gent, UGent en de Gentse Hogescholen, North Sea Port.

9.2. Gent filmstad krijgt een ‘Huis van de Cinema’

Gent heeft een (h)echte film community. Het is de thuisbasis van de KASK filmopleiding, van twee commerciële arthouse cinema’s, van het Internationaal Filmfestival van Vlaanderen ‘Film Fest Gent’ (FFG) en van vele kleinere filminitiatieven.

De rol van FFG is in dit landschap cruciaal. Het is de plek waar alles samenkomt, waar de brug gemaakt wordt tussen onderwijs en beroep, tussen nationaal en internationaal talent, en waar zowel de cinefiel als de eenmalige cinemabezoeker kan genieten van vaak unieke vertoningen van films in alle genres.

In het verslag van de commissie van het VAF (Vlaams Audiovisueel Fonds) die oordeelt over de subsidies lezen we: *“FFG voldoet aan alle criteria die worden gesteld aan de “Grote Organisaties met Internationale Uitstraling” en is sinds jaar en dag het grootste, het meest professionele, het meest zichtbare en prestigieuze podium voor filmcultuur in Vlaanderen”*.

Het VAF ziet naast het festival in oktober graag een **uitbreiding van de jaarwerking** van Film Fest Gent zodat het team zijn expertise breder kan inzetten om de noden die er zijn op vlak van filmcultuur in Vlaanderen mee in te vullen.

FFG wil graag ingaan op de vraag van het VAF naar een grotere jaarwerking en wil hiermee een hefboomfunctie vervullen voor filmcultuur in Vlaanderen. Een dergelijke werking veronderstelt evenwel een eigen huis. Maar waar Vlaanderen trots kan zijn op de grote instellingen die een vuurtorenfunctie hebben binnen een of meerdere kunstdisciplines (muziek, theater, beeldende kunsten,...) is er geen **Huis van de Cinema**.

Het project dat FFG voor ogen heeft is een huis dat inzet op cinematografie in al haar aspecten. Het is een huis dat een platform biedt aan kleine initiatieven en zoals de Nederlandse voorbeelden, aanvullend werkt op de commerciële arthouse bioscopen en de multiplexen.

Het huis moet ruimte bieden aan een reguliere filmprogrammatie en retrospectieve titels, aan thematische projecten met filmmuziek, documentaire en kortfilm, aan projecten van partners, filmgerelateerde tentoonstellingen, virtual reality projecten, workshops, en aan een café als ontmoetingsplek, waar ook filmclubs en initiatieven kunnen samenkomen en waar lezingen en debatten plaatsvinden.

Het Huis van de Cinema moet tenslotte ook onderdak bieden aan Film Fest Gent.

Ook al blijft Kinepolis omwille van de schaal allicht de 'main venue' voor de rode loper, het Huis van de Cinema moet het kloppend hart zijn van het festival waar alles en iedereen samenkomt: film én muziek; gasten, genodigden en publiek. In overleg met Vlaanderen willen we deze droom van FFG mee helpen realiseren in Gent.

9.3. De bibliotheek van de toekomst: verdergezette automatisering, nog betere dienstverlening

De Gentse bevolking verandert in een snel tempo en wordt steeds diverser. Deze superdiversiteit vormt een uitdaging op tal van vlakken zoals taal, onderwijs en het samenleven in de buurt. De wijkbibliotheken spelen op al deze vlakken een belangrijke rol. De bibliotheken zijn immers allang niet meer uitsluitend uitleenplekken zoals vroeger, maar het zijn plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, waar kinderen via de Gentse scholen hun eerste leeservaringen meemaken en waar het lokale netwerk van de buurt een plek vindt. De Gentse bibliotheken willen deze rol in de toekomst nog meer opnemen.

De bibliotheken bereiken via het **basisonderwijs** bijna alle Gentse kinderen. De scholen in de buurten waar geen wijkbibliotheken zijn, verplaatsen zich naar de dichtstbijzijnde bibliotheek. Het schoolaanbod bestaat zowel uit klasintro's en klassikale uitleen als workshops en festivals (jeugdboekenmaand, voorleesmaand, vertelfestivals). Scholen uit het **secundair onderwijs** komen hoofdzakelijk naar De Krook. Er is een regulier aanbod uitgewerkt voor de eerste graad en andere graden komen zelfstandig of projectmatig.

De bibliotheken leggen steeds de link naar **buitenschoolse activiteiten** zodat kinderen en jongeren ook in de vrije tijd, met hun ouders, naar de bibliotheek komen. Op die manier bereiken de bibliotheken veel Gentse gezinnen, ook de minder kansrijke.

De wijkbibliotheken passen hun werking aan **de specifieke noden van elke wijk** aan. Zo is er een nauwe samenwerking met het Onderwijscentrum via Brede School en de brugfiguren. Dat resulteert o.a. in studieondersteuning in enkele wijkbibliotheken. Alle bibliotheken zijn een **Digipunt**, maar in enkele bibliotheken kunnen buurtbewoners ook terecht bij vrijwilligers met vragen over digitale toepassingen. Vanuit de bibliotheken streven we naar toegankelijkheid en laagdrempeligheid. Daarom onderzoeken we de mogelijkheden om nog nauwer samen te werken met organisaties die anderstaligen en laaggeletterde volwassenen begeleiden, zoals IN-Gent, het Centrum voor Basiseducatie en de centra voor volwassenenonderwijs."

Andere initiatieven richten zich op het verbinden van mensen. De (samen)leesgroepen zijn bv. een mooi initiatief om buurtbewoners rond de tafel te krijgen met een boek. Nog een mooi project: "Boek op bezoek" waarbij vrijwilligers uit de buurt voorlezen bij kinderen uit de buurt. De bibliotheken zijn ook betrokken bij buurtinitiatieven via activiteiten rond leesplezier en cultuurparticipatie. De bibliotheken bieden ook een plek voor buurtbewoners of wijkorganisaties om een verhaal te vertellen, bijvoorbeeld via een expo.

De bibliotheken realiseren deze bijkomende werking meer en meer met **geëngageerde vrijwilligers** uit de buurt, wat de verankering in de wijk nog versterkt.

Deze bijkomende vormen van dienstverlening vragen veel personeelsinzet. Er is daarnaast vraag naar uitbreiding, bv. om de studieondersteuning aan te bieden in alle wijkbibliotheken. Een goede buurtwerking vertaalt zich bovendien in een stijging van de uitleencijfers.

Om aan deze noden te kunnen blijven voldoen, zullen de Gentse bibliotheken de komende jaren meer inzetten op automatisering: zelfscans, terugbrengluiken, betaalterminals en beveiligingspoortjes. De ervaring in de Krook heeft geleerd dat de bibliotheekmedewerkers, dankzij deze automatisering, meer tijd kunnen vrijmaken voor de begeleiding van bezoekers met specifieke vragen. De persoonlijke band tussen bezoeker en medewerker komt hierdoor niet in het gedrang: gebruikersonderzoek toont immers dat die persoonlijke band een sterke troef is van de wijkbibliotheken. Daarnaast willen we in de nieuwbouwprojecten (zie "infrastructuur als solide basis") ook de extra stap zetten naar een "open bibliotheek"-model. Zo'n "open bibliotheek" is op bepaalde momenten ook buiten de openingsuren toegankelijk voor burgers.

9.4. State-of-the-art beleving van podiumkunsten in een uniek historisch kader

9.4.1. De Gentse opera wordt een internationaal kunstenhuis voor opera, muziektheater, ballet en dans van topniveau dat open staat voor Gentenaars en alle bezoekers van de stad

De grondige renovatie van het operagebouw impliceert naast nieuwe stenen een her-denken van de functie van het gebouw binnen het Gents stedelijk weefsel.

In de programmering van Opera Ballet Vlaanderen (OBV) klopt het hart van de hedendaagse samenleving. Projecten slaan de brug tussen opera, ballet en andere disciplines en er worden jonge makers en nieuwe stemmen uitgenodigd. In een intense dialoog met diverse (stedelijke) actoren groeit de opera uit tot een **publieke arena**, die breed en vlot toegankelijk is, waar actuele verhalen verteld worden en inhoudelijke debatten gevoerd worden.

In het nieuwe gebouw blijven de producties van Opera Ballet Vlaanderen van het hoogste artistieke niveau de kern van het programma. Dat programma is toonaangevend door de brede kijk op opera, dans en kruisbestuivingen tussen de kunstvormen - tevens ook mogelijk gemaakt door het eigen orkest, koor en balletgezelschap.

De vernieuwde schouwburg met **groot speelvlak, ruime capaciteit en geoptimaliseerde akoestiek** maakt van de opera de uitgelezen plaats voor kunst van een internationaal topniveau. Elke nieuwe productie van bestaand repertoire gaat in gesprek met het verleden. Door bestaande werken een nieuwe lezing te geven, of door creaties naast een ijzeren repertoire te plaatsen, komen nieuwe dimensies van bekende verhalen aan de oppervlakte.

De wisselwerking met de stad en het brede maatschappelijke veld wordt aangesterkt door de uitbouw van een ambitieuze werking die in het teken staat van inclusie, talentontwikkeling, kunsteducatie en experiment. OBV gaat actief op zoek naar nieuwe stemmen en verhalen die aansluiten op de actuele leefwereld van vele mensen en herkenbaar zijn voor een breed publiek.

Het gerenoveerde operagebouw wordt een draaischijf voor de samenwerking en uitwisseling tussen diverse (culturele) partners uit Gent. **Partnerschappen** met diverse uitvoerende kunstenaars en gezelschappen liggen voor de hand (bv. Collegium Vocale Gent, Les Ballets C de la B, B'Rock, LOD). Daarnaast schept het gebouw mogelijkheden tot **coproductie en co-presentatie** met andere Gentse huizen (bv. Kunstencentrum Vooruit, Muziekcentrum De Bijloke, NTGent, Handelsbeurs). Ook voor artistieke trajecten met andere maatschappelijke sectoren, zoals welzijn en onderwijs, biedt het nieuwe gebouw kansen.

Het Gentse operagebouw gooit zijn deuren wijd open, om er zowel oude getrouwen als nieuwsgierige voorbijgangers te verwelkomen. Kunstenaars, bezoekers en voorbijgangers moeten zich er welkom voelen en elkaar inspireren.

Door het openstellen van delen van het gebouw wordt het leven in een dergelijk creatief broeinest ontsloten voor de stad. Op die manier worden opera en ballet een tastbaar onderdeel van het dagelijks leven van de stad. Niet enkel fysieke toegankelijkheid is van belang: in participatieve projecten met inwoners van de stad worden nieuwe verhalen geschreven en voor een breed publiek gepresenteerd.

Het nieuwe operagebouw in Gent wordt een **open kunstenhuis**: een epicentrum van productie, presentatie en participatie, gesteund op een doorgedreven ontwikkeling, reflectie én in interactie met de stad en het bredere Vlaamse en internationale landschap.

9.4.2. Muziekcentrum De Bijloke: een concertzaal van de 21ste eeuw in een unieke erfgoedomgeving

Muziekcentrum De Bijloke (MDB) is hét podium voor klassieke muziek – in al haar vormen, genres en disciplines – en jazz in Gent en omstreken. Met per jaar meer dan 160 concerten en 90.000 bezoekers bekleedt het een unieke positie in de stad en de Vlaamse regio. Vandaag staat MDB aan de vooravond van een grote vernieuwingsslag: de opening van de vernieuwde concertzaal en de nog geplande infrastructurele investeringen op de buitengewone erfgoedlocatie, de talrijke artistieke samenwerkingen en residenties, alsook de groeiende en inspirerende dynamiek op de Bijlokesite zijn hefboomen die de werking en uitstraling van MDB de komende jaren verder zullen optillen.

Als state of the art zalencentrum binnen een 13de-eeuws kader beschikt MDB over een **unieke identiteit** die, zowel op het vlak van infrastructuur als van programma, nog sterker omarmd en uitgedragen zal worden.

MDB is een **open huis**, laagdrempelig en toegankelijk, maar ook inspirerend en uitdagend. Als belangrijke stedelijke ontmoetingsplaats koppelt de concertzaal **lokale verankering** aan een **internationaal** aanbod en uitstraling. Wereldberoemde artiesten vinden dankzij MDB ook in het verleden al de weg naar Gent en het blijft de ambitie verder te investeren in internationale excellentie. Jonge en/of lokale (pre-)professionele kunstenaars worden artistiek, dramaturgisch, logistiek en zakelijk ondersteund in procesgerichte en afgeschermd projecten.

Met een veelzijdige programmatie en een klantgerichte, inclusieve en leeftijdsvriendelijke aanpak mikt MDB op een zo hoog mogelijke **participatiegraad**. Integrale kwaliteitszorg en het wegwerken van culturele, etnische, sociale, religieuze, demografische, fysieke en financiële drempels staan voorop. Binnen een participatief totaalprogramma vervult het aanbod voor kinderen en jongeren een sleutelrol en worden bruggen geslagen naar andere beleidsdomeinen als onderwijs en jeugd. Als creatieve instelling bewandelt MDB een avontuurlijke **derde weg** tussen commercie en conservatie, tussen vrijetijdsbesteding en kennisoverdracht. Alternatieve presentatieconcepten verrijken en hertekenen de traditionele concertbeleving. Via een nieuwe online identiteit wil MDB ook een plek innemen in het hoofd van de niet-fysieke bezoeker.

Het intensifiëren en uitdiepen van artistieke samenwerkingen, partnerships en coproducties maakt een receptief huis tot creatieve speler met een divers aanbod. Zakelijk-commerciële synergieën versterken de financiële zekerheid en zelfstandigheid. Transsectorale samenwerkingsverbanden met domeinen als onderwijs, management, toerisme of welzijnszorg dienen verder verkend.

Kunst is een zaak van mensen voor mensen. De volledige ploeg van vast en los personeel, vrijwilligers, uitvoerende en scheppende kunstenaars vormt de ruggengraat van de organisatie. Een groeigericht ondernemerschap creëert financiële stabiliteit. De duurzame omgang met mensen en middelen vertaalt zich ten slotte ook in een ecologisch bewustzijn.

De ambities van MDB zijn enkel realiseerbaar met voldoende en duurzaam gegarandeerde werkingsmiddelen. Daarom wordt ten volle ingezet op het consolideren van de eigen inkomsten (minimaal 45%) en een erkenning als Vlaams structureel verankerd kunsthuis of -instelling.

9.5. De Bijlokesite, van masterplan tot cultural commons

De Bijlokesite is een bruisende culturele plek in de stad. De verschillende spelers die er gehuisvest zijn hebben alle grote inhoudelijke ambities, maar de ruimtelijke mogelijkheden zijn beperkt. Om de ontwikkeling van de site in de toekomst nog kansen te geven is een gemeenschappelijk gedragen visie noodzakelijk. Een ruimtelijk masterplan als richtinggevend kader voor de komende 20 jaar legt daarvoor de basis. In 2019 werd door het studie bureau PLUSOFFICE een masterplan, i.s.m. alle partners, opgeleverd. Het masterplan gaat op zoek naar het culturele gemeengoed op de site. De culture of commons in de buitenruimte is een plek die iedereen zich kan toe-eigenen. Ze staat in voor de meerwaarde van het geheel, de echte commons van een gemeenschap en kan nooit exclusief zijn voor de ene of de andere.

Om de Bijlokesite volwaardig te ontwikkelen hanteert het masterplan drie doelstellingen:

1. Het plan wil de site optimaal **ontsluiten**. Daarvoor is een duidelijke interne structuur nodig die de site verbindt met de stad door middel van poorten. Bijkomende toegangen maken de verkeersluwe site meer doorwaadbaar voor voetgangers.
2. Daarnaast wil het masterplan **de buitenruimte opladen**. Hiervoor worden de verschillende binnentuinen verbonden met de groenruimtes van de stad en creëren de voortuinen aan de buitenrand een wisselwerking met de buurt. Het opladen van de binnentuinen gebeurt door meer interactie met de omliggende gebouwen, door passende nieuwbouwwolumes en door kleinschalige architecturale toevoegingen in het park. Ook het verhaal van levend erfgoed en het experimenteren met historische teelten wordt een verbindend element.
3. Tenslotte wil het plan **extra ruimte creëren**. Het onderzoek hiernaar is opgedeeld in drie acties: het activeren van de zolderruimtes, het renoveren van bestaande gebouwen waarbij de programmatie geoptimaliseerd wordt om zo ruimtewinsten te boeken, en mogelijke locaties voor nieuwbouw.

De uitvoering van het masterplan start met volgende projecten:

1. De creatiecluster rond de Materniteit is een plek van kleinschalige spelers met toonaangevende naam (nationaal en internationaal). Deze gebouwen zijn dringend toe aan renovatie. In een eerste fase wordt gestart met de Materniteit.
2. Verder wordt onderzocht hoe de Leiepoort aan de Bijlokekaai met respect voor het beschermde erfgoed, een nieuwe toegangspoort kan zijn met een directe verbinding tot het stadscentrum en ook een rechtstreekse toegang voor het Muziekcentrum en de dramacluster van het KASK.

3. Tenslotte zal een aparte vzw opgericht worden waarin de verschillende stakeholders zetelen. Er zal een community manager aangesteld worden, die een gedeelde agenda van alle culturele spelers op de site organiseert en stimuleert.

9.6. Gent zet in op het museum van de toekomst

9.6.1. Een masterplan verzekert de toekomst van het S.M.A.K.

Het ontwikkelen van een masterplan voor het S.M.A.K. beoogt op de eerste plaats een duurzaam omgaan met de waardevolle collectie van het museum en het garanderen van een veilige toekomst ervan. Tegelijkertijd maakt het opportuniteiten mogelijk die vandaag moeilijker te vervullen zijn. Het consolideren van structurele samenwerkingen met privéverzamelaars in binnen- en buitenland wordt bijvoorbeeld makkelijker in een adequate museale omgeving. Ook de uitrol van commerciële en economische mogelijkheden kan vlotter gebeuren en het potentieel binnen toerisme en onderwijs kan uitbreiden.

De collectie van het S.M.A.K. is de belangrijkste internationale collectie hedendaagse kunst in België met topstukken van kunstenaars uit binnen- en buitenland zoals Gerhard Richter, David Hockney, Luc Tuymans, Berline De Bruyckere, David Hammons, Michaël Borremans, Dara Birnbaum en Francis Alÿs.

Het huidige museumgebouw is in 1999 in gebruik genomen. Het was architect Koen Van Nieuwenhuysse die het bestaande Casino-gebouw in het Citadelpark verbouwde tot museum. Voor het eerst sinds de oprichting van het museum in 1976 beschikte het S.M.A.K. zo over een eigen stek om delen van de collectie te presenteren en een programma van tijdelijke tentoonstellingen op te zetten.

Na 20 jaar voldoet het museumgebouw niet langer aan de eisen die vooropgesteld worden door het ICOM (de International Council of Museums) waar het S.M.A.K. deel van uitmaakt. Het museum heeft geen klimatisatiesysteem en kan dus de gewenste constante temperatuur (21°) en vochtigheid (45% - 55%) niet garanderen. Het ontoereikende klimaat heeft vandaag al tot gevolg dat de gewenste bruiklenen van andere musea en privéverzamelaars voor het maken van tijdelijke tentoonstellingen worden geweigerd. Hiertoe starten we een studie op om de klimatisatiesituatie van het huidige S.M.A.K. te remediëren.

Wat de uitbreiding van het S.M.A.K. betreft, beogen we deze legislatuur de realisatie van een masterplan alsook het uitschrijven van een architectuurwedstrijd.

9.6.2. Een masterplan geeft het Huis van Alijn een nieuw elan

Het Huis van Alijn wil – niet alleen vandaag, maar ook in de toekomst – als museum van het dagelijks leven ambitieuze plannen realiseren met, voor en door het publiek. Hierbij staat de museumcollectie centraal. Maar een sterke hedendaagse museumwerking uitbouwen kan alleen wanneer ook de infrastructuur daarop afgestemd is.

Het Huis van Alijn is gehuisvest in het enige bewaarde middeleeuwse Gentse godshuis, waarvan de geschiedenis teruggaat tot in de 14e eeuw. Ingrepen in het gebouw moeten dan ook gebeuren met het grootst mogelijke respect voor de historische bouwlagen. Maar vooruitkijken naar de toekomst is minstens even belangrijk.

De bestaande museumsite is verouderd. De nood aan renovatie is groot: degelijk sanitair ontbreekt, de binnenkoer is moeilijk te bereiken en te betreden voor rolstoelgebruikers, de bovenverdiepingen zijn alleen via een trap toegankelijk, ... Uit de haalbaarheidsstudie, uitgevoerd tijdens de vorige legislatuur, is gebleken dat de gebreken met doordachte, minimale ingrepen weggewerkt kunnen worden. Die ingrepen zullen bovendien de charme van het gebouw versterken.

Het masterplan beoogt niet alleen het wegwerken van de pijnpunten en het in stand houden van de prachtige historische site, belangrijk is ook het creëren van een nieuwe toekomst en mogelijkheden voor het gebouw en bij uitbreiding de volledige museumwerking. De zorg en veiligheid van bezoekers, personeel en de museumcollectie zijn hierbij een prioriteit.

Er wordt gestreefd naar een maximale toegankelijkheid en meer publiek, zodat iedereen op een comfortabele manier het museum kan bezoeken en nieuwe doelgroepen hun weg er naartoe vinden. Daarnaast wil het Huis van Alijn een fijne en gastvrije ontmoetingsplek zijn, midden in het historische centrum, belangrijk voor de stad en de buurt. Met een aangepast gebouw kan het museum doorgroeien tot het referentiemuseum van het dagelijks leven, met een sterke en moderne museumwerking met internationale uitstraling. Het zet maximaal in op duurzaamheid en innovatie, als toegevoegde waarde voor de historische site.

Het Huis van Alijn heeft vandaag al een ijzersterke reputatie, die door het realiseren van een masterplan nog zal versterken. Op die manier wordt de eigen werking verder uitgebouwd en draagt het museum bij aan de ambities voor een sterk stedelijk cultuurbeleid in Gent.

9.6.3. DING wordt dé 'third place' voor design in Gent

Design Museum Gent brengt als enig Belgisch designmuseum historische en hedendaagse collecties samen. Maatschappelijke uitdagingen, waarin voor design een belangrijke rol is weggelegd, worden aangekaart en thema's als architectuur, grafische vormgeving, technologie, hedendaagse crafts en 'design en zintuigen' komen aan bod. Bezoekers kunnen simpelweg genieten van de schoonheid van design en de elitaire connotatie wordt weggewerkt.

De geplande nieuwe vleugel betreft bezoekers, stakeholders, passanten, Gentenaars en toeristen op een andere, snellere manier op het thema design dan grote, langlopende tentoonstellingen. Deze 'third place' vormt de schakel tussen de bestaande tentoonstellingsruimtes en de stad. Design leeft bij uitstek bij ontwerpers, producenten, opleidingen, galleries, opiniemakers die actief zijn in de stad en heeft raakvlakken met tal van andere sectoren zoals welzijn, economie, onderwijs en milieu. DING wordt een gastvrije ontmoetingsplaats die kort op de bal een gevarieerd en experimenteel programma faciliteert. Via presentaties van (design)opleidingen, productlancerings van (design)bedrijven, lezingen en debatten, ateliers, co-creatietrajecten tussen ontwerpers en bedrijven, design thinking workshops, het vertrekpunt van een designroute in de stad en 'food and design' events, wordt reflectie over design gestimuleerd. Door cross-sectoraal en interdisciplinair samen te werken, wordt het museum een fysieke hub die bijdraagt aan de creatieve stad en de rol opneemt van 'driver for change'.

DING fungeert als participatieve en interactieve ruimte, open 7 dagen op 7, waar stakeholders en publiek het programma mee vormgeven. Tegen de opening van het nieuwe gebouw moet een aanzienlijk deel van de ca. 22.500 collectiestukken gedigitaliseerd zijn om de bezoeker de collectie op een interactieve manier te laten verkennen en hem ermee te laten cureren en co-creëren. Dat laat tevens toe een 'non served audience', zoals jongeren, bewoners met een andere culturele achtergrond en nieuwkomers, te bereiken.

De nieuwe vleugel van de site is een work in progress. Een gebouw leeft en de manier waarop zijn gebruikers de ruimtes invullen, is voortdurend aan verandering onderhevig. Het nieuwe museumgebouw groeit uit tot een architecturaal én programmatorisch landmark.

9.7. Een dynamische erfgoedcel

Als Gentse erfgoedcel spant het STAM zich op heel diverse manieren in voor het cultureel erfgoed van de stad. Met publiekprojecten maakt de erfgoedcel het lokaal erfgoed bekend bij het brede publiek. Daarnaast is de bewaring en inventarisering van dat erfgoed een belangrijke opdracht. Hiervoor ondersteunt en inspireert de erfgoedcel mensen en organisaties die zelf met lokaal erfgoed aan de slag (willen) gaan.

Het STAM diende als collectie beherende organisatie in 2020 een dossier in bij het Departement Cultuur van de Vlaamse overheid voor het ondersteunen van de lokale cultureel erfgoedwerking voor de periode 2021-2026.

De erfgoedcel is een dienstverlener en samenwerkingspartner die zich op de eerste plaats richt op de niet-professionele erfgoedsector, namelijk de organisaties of personen wiens eerste taak niet het bewaren van cultureel erfgoed is. Voorbeeldprojecten uit de vorige beleidsperiode waren 'Het museum van de misdaad', een project met de collectie van de gerechtelijke politie, of 'Blijven Plakken', een project dat de migratiegeschiedenis in Gent tot leven bracht op straat en via audioroutes. De erfgoedcel coördineert daarnaast de jaarlijkse Erfgoeddag en trekt een aantal overlegplatforms zoals het GAO (Gents Archievenoverleg).

Ook het project 'de vierkante kilometer' wordt een rode draad in de werking van de erfgoedcel. Dit participatieve project legt de link tussen het lokale erfgoed in de stad (centrum én deelgemeenten) en het STAM. Gent investeert mee in de ontwikkeling van een digitaal platform dat de link legt met de multimediatoepassing 'Zichten op Gent'.

9.8. Een masterplan culturele infrastructuur

Een gespreid en gedifferentieerd aanbod aan culturele infrastructuur is voor een stad als Gent een van de hoekstenen voor een rijk, gevarieerd en voor iedereen bereikbaar en toegankelijk cultuurleven.

Om een accuraat beeld te krijgen van de noden, de verzuchtingen en eventuele knelpunten zullen we ten laatste in 2021 een onderzoek starten dat moet leiden naar een 'Masterplan culturele infrastructuur' met als perspectief 2030.

Het is de bedoeling te vertrekken van een grondige screening van de actuele spreiding, het gebruik en de toestand van zowel culturele als andere infrastructuur in het centrum én de wijken en deelgemeenten. Het in kaart brengen van de conditiestaat van de gebouwen gebeurt in samenwerking met de schepen van Facility Management. We kijken zowel naar repetitie- en presentatieplekken als naar plaatsen voor creatie en ontwikkeling. Vervolgens analyseren we de sterktes en zwaktes, brengen we de blinde vlekken in kaart en detecteren we de opportuniteiten om zo door slim ruimtegebruik een win-win te creëren. Dit strategisch kader zal de basis zijn voor toekomstige investeringen in culturele infrastructuur.

Vragen die in dit masterplan een antwoord kunnen krijgen zijn onder meer: wat is een ideale spreiding van culturele infrastructuur over het hele grondgebied van de stad; wat zijn de verschillen maar ook gelijkenissen in behoeften tussen de professionele en niet-professionele cultuursector; op welke manier kunnen culturele werkingen die hun ontstaan vinden in 'tijdelijke invullingen' bij positieve evaluatie op langere termijn gecontinueerd worden; in welke mate is er behoefte aan polyvalente respectievelijk gespecialiseerde culturele infrastructuur; wat kan een vergelijking met het infrastructuurbeleid in andere steden uit binnen- en buitenland ons bijbrengen?

In dit masterplan zullen ook enkele specifieke en actuele infrastructuurgebonden vragen aan bod komen. Zo zal de vraag die reeds decennia terugkomt naar een 'grote zaal' met een voldoende breed/groot podium en voorzien van hedendaagse podiumtechnieken voor o.a. grote dans- en muziektheaterproducties overwogen worden. Na analyse zal de gedragenheid in het veld bekeken worden en de wenselijkheid en haalbaarheid geactualiseerd worden.

Voor de herbestemming van historische gebouwen en kerken, die aan de eredienst worden onttrokken, werken we samen met de Stadsbouwmeester aan het masterplan voor het historisch patrimonium in de binnenstad. Dit historisch patrimonium biedt mogelijkheden voor talloze functies. Een evenwichtige oefening waarbij alle stedelijke noden worden onderzocht, willen we vanuit Cultuur maximaal ondersteunen. Kerken, die binnen dit bredere masterplan een culturele invulling krijgen, bezorgen we – met respect voor de erfgoedwaarde – opnieuw een plaats in het centrum van de lokale gemeenschap, ook in de wijken en deelgemeenten van de stad.

In het licht van stadsvernieuwingsprojecten zal dit masterplan culturele infrastructuur een enorme meerwaarde bieden. Voorafgaand aan grootschalige stedenbouwkundige ingrepen is er vaak ruimte voor en zelfs nood aan 'tijdelijke invullingen', waarin cultuur en stedenbouw mekaar kunnen vinden. Zelfs tijdens de ontwerpfase is het relevant om vanuit cultuur klaar te staan met een toekomstgerichte visie, waardoor projecten ook op cultureel vlak mee gestalte krijgen.

10. Budget

Voor de realisatie van de doelstellingen en de activiteiten van de Beleidsnota Cultuur is in het Meerjarenplan 2020-2025 budget voorzien onder volgende Operationele Doelstellingen (OD's) en Project Operationele Doelstellingen (POD's).

OD's:

- OD10030 Slim gebruiken van bestaande en nieuwe culturele infrastructuur
- OD10061 Versterken van de beleving in de musea en verhogen van de toegankelijkheid en participatie voor iedereen (AGB's)
- OD10062 - Verder kwalitatief ontwikkelen van onze Historische Huizen als toegankelijke en prikkelende ontmoetingsplekken van vandaag zowel voor de Gentenaars als voor andere bezoekers.
- OD10063 Optimaal regisseren van het cultuurleven in de stad door het organiseren van grensverleggende projecten en het faciliteren van de cultuursector en de cultuurparticipatie voor iedereen.
- OD10064 Vanuit de demografische noden van de stad een bibliotheekwerking uitbouwen die toonaangevend is in het Nederlands taalgebied

POD's:

- PO10036 Citadelpark +
- PO10037 De Krook - Wintercircus
- PO10041 Opera Ballet Vlaanderen
- PO10042 Bijlokesite

Investerings

In totaal bedraagt het investeringsbudget cultuur voor deze legislatuur ongeveer **56 miljoen euro**. Deze middelen zijn als volgt verdeeld over de verschillende P(OD)'s.

OD10030 - Slim gebruiken van bestaande en nieuwe culturele infrastructuur							
Structurele jaarlijkse investeringssubsidies	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Capitole	326.000	326.000	326.000	326.000	326.000	326.000	1.956.000
Muziekcentrum De Bijloke	793.259	793.259	793.259	793.259	793.259	793.259	4.759.554
Minard	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000	240.000
NTGent	260.000	260.000	260.000	260.000	260.000	260.000	1.560.000
Scala	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000	240.000
Vooruit	208.000	208.000	208.000	208.000	208.000	208.000	1.248.000
Diverse investeringssubsidies	19.999	19.999	19.999	19.999	19.999	19.999	119.994
Totaal:	1.687.258	1.687.258	1.687.258	1.687.258	1.687.258	1.687.258	10.123.548

Enmalige investeringssubsidies	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Kopergietery - Studio's	700.000	0	0	0	0	0	700.000
Belfort - Masterplan	70.000	0	0	0	0	0	70.000
De Bijloke - (artiesten)foyers, Kraakhuis, Auditorium)	300.000	590.000	480.000	120.000	200.000	0	1.690.000
STAM - Restauratie altaar en altaarwand abdijkerk	10.799	0	0	0	0	0	10.799
Huis van Alijn - Renovatie schouwen/metselwerk muurbekroning	489.000	0	0	0	0	0	489.000
Design museum Gent – ontwerp en bouw Designcenter	0	511.204	4.452.807	1.865.736	0	0	6.829.747
Time Castle - hefboomproject 2015 voor Gravensteen	126.455	2.712.291	2.682.289	-3.423.514	0	0	2.097.521
Totaal:	1.696.254	3.813.495	7.615.096	-1.437.778	200.000	0	11.887.067

Totaal OD10030:	3.383.512	5.500.753	9.302.354	249.480	1.887.258	1.687.258	22.010.615
------------------------	------------------	------------------	------------------	----------------	------------------	------------------	-------------------

OD10061 - Versterken van de beleving in de musea en verhogen van de toegankelijkheid en participatie voor iedereen (AGB's)							
Aankoopbudgetten AGB's	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Aankoopbudgetten AGB's	394.356	394.356	394.356	394.356	394.356	394.356	2.366.136
Totaal:	394.356	394.356	394.356	394.356	394.356	394.356	2.366.136

Algemene investeringen AGB's	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Aansluiten op het vlootbeheer	100.000	0	0	0	0	0	100.000
Totaal:	102.020	2.021	2.022	2.023	2.024	2.025	100.000

Huis van Alijn	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Camerabewaking	0	0	68.000	0	0	0	68.000
Controlekamer	0	0	30.000	0	0	0	30.000
Onderhoudsinvestering: werkbaar maken van de bureauruimtes	65.000	0	0	0	0	0	65.000
Masterplan Huis van Alijn	187.984	401.353	369.921	0	0	0	959.258
Totaal:	252.984	401.353	467.921	0	0	0	1.122.258

Industriemuseum	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Camerabewaking	0	0	113.000	0	0	0	113.000
Controlekamer	0	0	30.000	0	0	0	30.000
Studie gevelwerken Industriemuseum	300.000	0	0	0	0	0	300.000
Voorzien van klimatisatie	15.000	0	0	0	0	0	15.000
Voorzien van toegangscontrole	70.000	0	0	0	0	0	70.000
Onderhoudsinvestering: Toegankelijk maken van de bibliotheek	50.000	0	0	0	0	0	50.000
Totaal:	435.000	0	143.000	0	0	0	578.000

STAM	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Camerabewaking	257.000	0	0	0	0	0	257.000
Controlekamer	30.000	0	0	0	0	0	30.000
Renovatiewerken binnen en buiten	0	0	500.000	0	0	0	500.000
Toegankelijk maken kloosterreserve en inrichten infirmerie	0	225.000	0	0	0	0	225.000
Herinrichting vast circuit STAM - balie	193.600	0	0	0	0	0	193.600
Herinrichting vast circuit STAM - luchtfoto	605.000	0	0	0	0	0	605.000
Herinrichting vast circuit STAM - permanent circuit	847.000	0	0	0	0	0	847.000
Totaal:	1.932.600	225.000	500.000	0	0	0	2.657.600

Design Museum	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Camerabewaking	0	0	0	134.000	0	0	134.000
Controlekamer	0	0	0	30.000	0	0	30.000
Optimalisatie bovenverdieping Design Museum	0	0	200.000	200.000	0	0	400.000
Overrraming initiële ontvangsten	0	700.000	0	0	0	0	700.000
Premie onroerend Erfgoed	0	-75.000	0	-75.000	0	0	-150.000
Werken koetspoort sas Huis Leten	0	0	0	133.100	0	0	133.100
Inrichting museum	22.022	49.550	481.822	255.782	0	2.735	811.911
IT-uitrusting + beveiligingstechnieken	0	0	0	100.000	0	0	100.000
Herinrichting inkomzone Hotel De Coninck	25.773	57.989	592.343	301.381	0	3.219	980.705
Smart backbone + IoT smart building smart museum	0	0	455.000	0	0	0	455.000
Restauratie historische gevel	0	0	133.100	0	0	0	133.100
Inrichting atelier voor grove en fijn afwerking	0	0	0	60.500	0	0	60.500
Te verwachten FOCl-subsidie (inkom Jan Breydelstraat)	0	0	0	-230.000	0	0	-230.000
Verworven FOCl-subsidie voor "slim"-gebouw	0	0	0	-250.000	0	0	-250.000
Totaal:	47.795	732.539	1.862.265	659.763	0	5.954	3.308.316

MSK	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Onderhoudsinvestering - infrastructuurwerken	0	0	80.000	0	0	0	80.000
Infrastructuurwerken	100.000	304.000	50.000	0	0	0	454.000
Optimaliseren van de beveiliging	208.030	50.000	100.000	0	0	0	358.030
Onderhoudsinvestering - voorzien van HVAC en luchtverversing	0	0	715.000	0	0	0	715.000
Totaal:	308.030	354.000	945.000	0	0	0	1.607.030

S.M.A.K.	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Camerabewaking	0	231.000	0	0	0	0	231.000
Controlekamer	0	30.000	0	0	0	0	30.000
Studie optimaliseren HVAC	15.000	0	0	0	0	0	15.000
Masterplan S.M.A.K.	50.000	0	0	0	0	0	50.000
Totaal:	65.000	261.000	0	0	0	0	326.000

Totaal OD10061:	3.537.785	2.370.269	4.314.564	1.056.142	396.380	402.335	12.065.340
------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	----------------	----------------	-------------------

OD10063 - Optimaal regisseren van het cultuurleven in de stad door het organiseren van grensverleggende projecten en het faciliteren van de cultuursector en de cultuurparticipatie voor iedereen.	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Fonds kunst in de publieke ruimte	86.763	86.763	86.763	86.763	86.763	86.763	520.578
Totaal OD10063:	86.763	86.763	86.763	86.763	86.763	86.763	520.578

OD10064 - Vanuit de demografische noden van de stad een bibliotheekwerking uitbouwen die toonaangevend is in het Nederlands taalgebied	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Investeringsbudget	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500	45.000
S-Gebouw Sint-Pietersstation	0	0	0	0	10.000	0	10.000
Nieuwbouwprojecten : automatisering	0	0	2.000	6.000	18.000	18.000	44.000
Nieuwbouwproject: filiaal Oostakker - enkel interieur	0	0	0	0	40.000		40.000
Nieuwbouwproject : filiaal Gentbrugge - enkel interieur	0	0	0	0	220.000	0	220.000
Nieuwbouwproject : filiaal Gentbrugge - bouwkost (bij cluster LDC)	0	0	0	0	450.000	0	450.000
Bibliotheekfilialen: optimaliseren door automatisering	380.000	0	40.000	40.000	40.000	0	500.000
Totaal OD10064:	387.500	7.500	49.500	53.500	785.500	25.500	1.309.000

PO10036 – Citadelpark +	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Masterplan S.M.A.K.	0	0	100.000	100.000	0	0	200.000
Totaal PO10036:	0	0	100.000	100.000	0	0	200.000

PO10037 – De Krook - Wintercircus	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Renovatie en ombouw van het Wintercircus tot pop- en rockzaal	0	0	1.200.000	0	0	0	1.200.000
Totaal PO10037:	0	0	1.200.000	0	0	0	1.200.000

PO10041- Opera Ballet Vlaanderen	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Restauratie opera en uitbouw Muziektheater Gerard Mortier						15.000.000	15.000.000
Restauratie opera en uitbouw Muziektheater Gerard Mortier - Aankoop gerechtsgebouw						1.500.000	1.500.000
Totaal PO10041:	0	0	0	0	0	16.500.000	16.500.000

PO10042 - Bijlokesite	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Eerste fase ruimtelijk masterplan voor de Bijlokesite (Materniteit)	2.300.000						2.300.000
Totaal PO10042:	2.300.000	0	0	0	0	0	2.300.000

ALGEMEEN TOTAAL	9.695.560	7.965.285	15.053.181	1.545.885	3.155.901	18.701.856	56.105.533
------------------------	------------------	------------------	-------------------	------------------	------------------	-------------------	-------------------

Exploitatie

In totaal bedraagt het exploitatiebudget cultuur voor deze legislatuur ongeveer **311 miljoen euro**. Deze middelen zijn als volgt verdeeld over de verschillende P(OD)'s.

OD10030 - Slim gebruiken van bestaande en nieuwe culturele infrastructuur							
Structurele uitgaven	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Structurele uitgaven, hoofdzakelijk huurkost erfgoeddepot's	1.979.742	2.096.489	2.096.125	2.095.733	2.095.651	2.102.762	12.466.503
Totaal OD10030:	1.979.742	2.096.489	2.096.125	2.095.733	2.095.651	2.102.762	12.466.503
OD10061 - Versterken van de beleving in de musea en verhogen van de toegankelijkheid en participatie voor iedereen							
Jaarlijkse werkingssubsidies	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Jaarlijkse werking AGB's	16.346.354	16.710.335	16.956.389	16.881.038	16.787.421	16.983.088	100.664.624
Totaal:	16.346.354	16.710.335	16.956.389	16.881.038	16.787.421	16.983.088	100.664.624
Algemene uitgaven	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Controlekamer	16.700	16.700	16.700	16.700	16.700	16.700	100.200
Totaal:	16.700	16.700	16.700	16.700	16.700	16.700	100.200
Huls van Allijn	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Aankoop- en restauratiebudget voor het Huls van Allijn	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	48.000
Camerabewaking	0	0	0	5.500	5.500	5.500	16.500
Totaal:	8.000	8.000	8.000	13.500	13.500	13.500	64.500
Industriemuseum	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Camerabewaking	0	0	0	10.000	10.000	10.000	30.000
Uitbreiding pers.: samenwerking H. v. Allijn en Industriemuseum	264.175	271.334	278.687	284.372	291.453	298.827	1.688.849
Totaal:	264.175	271.334	278.687	294.372	301.453	308.827	1.718.849
STAM	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Camerabewaking	0	22.500	22.500	22.500	22.500	22.500	112.500
Erfgoedcel	0	30.000	0	0	0	0	30.000
Totaal:	0	52.500	22.500	22.500	22.500	22.500	142.500
Design Museum	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Camerabewaking	0	0	0	0	11.500	11.500	23.000
Gevolgskosten onderhoud gebouw DING	0	0	0	0	0	251.321	251.321
Uitbreiding personeel Museum 3.0	126.249	129.683	133.418	230.176	236.782	243.577	1.099.885
Exploitatie, communicatie en crowd funding, openingsevent	70.000	20.000	0	0	0	0	90.000
Geraamde Inkomsten uit crowdfunding traject	0	-700.000	0	0	0	0	-700.000
Totaal:	196.249	-550.317	133.418	230.176	248.282	506.398	764.206
MSK	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Camerabewaking	42.000	42.000	42.000	42.000	42.000	42.000	252.000
Schoonmaak tentoonstelling 'Van Eyck. Een optische revolutie'	109.748	0	0	0	0	0	109.748
Totaal:	151.748	42.000	42.000	42.000	42.000	42.000	361.748
S.M.A.K.	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Camerabewaking	0	0	20.000	20.000	20.000	20.000	80.000
Totaal:	0	0	20.000	20.000	20.000	20.000	80.000
Totaal OD10061:	16.983.225	16.550.552	17.477.694	17.520.287	17.451.856	17.913.013	103.896.627

OD10062 - Verder kwalitatief ontwikkelen van onze historische huizen als toegankelijke en prikkelende ontmoetingsplekken van vandaag zowel voor de Gentenaars	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Jaarlijkse werking historische huizen	4.221.863	4.201.555	4.277.174	4.351.794	4.426.487	4.504.524	25.983.397
Totaal OD10062:	4.221.863	4.201.555	4.277.174	4.351.794	4.426.487	4.504.524	25.983.397

OD10063 - Optimaal regisseren van het cultuurleven in de stad door het organiseren van grensverleggende projecten en het faciliteren van de cultuursector en de cultuurparticipatie voor iedereen.	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Subsidies (inclusief huursubsidies en inhuurnemingen)	8.384.348	8.467.084	8.529.511	8.599.369	8.676.356	8.754.702	51.411.371
Subsidies - bijkomend	1.465.000	1.465.000	1.465.000	1.465.000	1.465.000	1.465.000	8.790.000
Subsidies haven (LOD 15 K/ NTGent 60 K / Handelsbeurs 25 K)	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	600.000
Werking en programmatie in wijken en deelgemeenten	360.000	360.000	360.000	360.000	360.000	360.000	2.160.000
UITPAS : structurele financiële oplossing voor opvangen groei	375.000	375.000	375.000	375.000	375.000	375.000	2.250.000
Amateurkunsten	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	600.000
Samenwerking en coördinatie cultuursector	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	600.000
Werkingsubsidie EVA De Centrale	1.623.747	1.637.548	1.651.468	1.665.506	1.679.662	1.693.939	9.951.870
Werkingsubsidie EVA De Bijloke	1.083.070	1.091.186	1.099.370	1.107.440	1.115.578	1.123.786	6.620.430
Algemene werking cultuurdienst	3.385.216	2.736.260	2.776.669	2.778.796	2.694.919	2.702.667	17.074.527
Totaal OD10063:	16.976.380	16.432.077	16.557.019	16.651.111	16.666.516	16.775.093	100.058.198

OD10064 - Vanuit de demografische noden van de stad een bibliotheekwerking uitbouwen die toonaangevend is in het Nederlands taalgebied	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Jaarlijkse werking bibliotheken	11.289.184	11.471.401	11.478.700	11.408.618	11.362.141	11.411.275	68.421.318
S-Gebouw Sint-Pietersstation	0	0	0	0	50.138	51.577	101.715
Diversiteit in de bibliotheken	17.263	17.733	18.244	18.769	19.308	19.862	111.179
Totaal OD10064:	11.306.447	11.489.134	11.496.944	11.427.387	11.431.587	11.482.714	68.634.213

PO10042 - Bijlokesite	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Ruimtelijk masterplan voor de Bijlokesite - community-manager	65.000	65.000	65.000	65.000	65.000	65.000	390.000
Totaal PO10042:	65.000	65.000	65.000	65.000	65.000	65.000	390.000

ALGEMEEN TOTAAL	51.532.658	50.834.808	51.969.956	52.111.311	52.137.097	52.843.106	311.428.936
------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	--------------------

11. Cultuur(beleid) in coronatijd

2020 beloofde met het Van Eyck-jaar een onvergetelijk cultuurjaar te worden voor onze stad. De COVID-19 pandemie bracht naast een lockdown ook een zware crisis met zich mee die nu en nog voor een onvoorzienbaar lange tijd een grote impact zal hebben op het cultuurlandschap. Niemand bleef daarbij gespaard: kunstenaars, verenigingen en cultuurhuizen maar allicht ook de manier waarop we cultuur zullen beleven in de toekomst werd drastisch gewijzigd.

De financiële gevolgen voor tal van betrokkenen in de sector is iets waar wij als stad niet blind voor zijn. Wel integendeel. De eigen vooropgestelde ambitieuze doelstellingen in deze nota, proberen meer dan ooit rekening te houden met de zware klappen die de cultuursector de voorbije maanden moest incasseren.

Want deze crisis creëert ook mogelijkheden om als stad te innoveren. Met een ongeziene snelheid werden alternatieven gezocht en gevonden. Dankzij een bijzondere dynamiek, een grote flexibiliteit en samenwerking over verschillende diensten heen kwamen de meest creatieve mogelijkheden boven drijven.

Niet alleen toont dit de weerbaarheid en enorme draagkracht van de cultuursector. Het toont ook de wil om vooruit te gaan, op de tanden te bijten, te overleven, creativiteit als prioriteit met een steeds scherpe en kritische blik op de toekomst. Het aanpassingsvermogen van de verschillende culturele actoren is nogmaals bijzonder groot gebleken.

De voorbeelden zijn talrijk, en in dergelijke grote getalen aanwezig dat we er slechts enkele kunnen aanhalen, de lijst is enorm.

Zo bracht de lockdown o.a. de isolatie van ouderen met zich mee, die door onze senioren vaak als ondraaglijk en onhoudbaar werd ervaren. Cultuur Gent sloeg de handen in elkaar met de Dienst Ouderenzorg en toverde de dagdagelijkse televisie om tot een ongezien initiatief waarbij cultuur, weliswaar niet live, bij de mensen werd gebracht via het televisiescherm. Op de diepste en zwaarste momenten tijdens deze crisis was dit innovatief initiatief zeer relevant en het maakte de isolatie voor sommigen nét dat tikkeltje draagbaarder.

‘Artiest zkt assistentiewoning’ de spin-off van ‘Artiest zkt...’ was een welgekomen initiatief voor senioren die al wekenlang geen real-life dagbesteding en contact met de buitenwereld hadden gehad.

Ook de bibliotheken staken de koppen bij elkaar. Meer dan ooit kregen mensen de tijd om boeken te lezen, alleen werd boeken fysiek uitlenen een bijzonder moeilijke puzzel. Boeken moesten in quarantaine, de bezoekersstroom diende sterk gereguleerd te worden, ... De krachten werden gebundeld en op een paar dagen werd een uitleensysteem uitgewerkt, er werd een reserveringssysteem op poten gezet en vrijwilligers dienden zich aan om bij te springen waar nodig. Het systeem bleek een succes, wat opnieuw duidelijk maakte dat de Gentenaar snakt naar cultuur, literatuur en ontspanning.

De Historische Huizen en musea switchten mee en gebruikten de lockdown als een opportuniteit om een online reserveringssysteem uit te denken dat permanent kon behouden blijven. Zo werd het systeem niet alleen een crisisoplossing, maar een permanente verbetering die ook voor de toekomst een bezoek vergemakkelijkt. Onze Historische Huizen en musea gingen als eerste cultuurhuizen terug open na de lockdown. Na een aarzelende start, vindt de bezoeker nu stilaan zijn of haar weg terug.

De vroegtijdige sluiting van de Van Eyck-tentoonstelling kwam als een donderslag bij heldere hemel. Al in het prille begin van de crisis werd duidelijk dat het onmogelijk en onverantwoord zou zijn de tentoonstelling verder open te houden. Na een groot succes in de ticketverkoop moest de tentoonstelling - die als 'once-in-a-lifetime experience' de wereldpers haalde - helaas de deuren sluiten. Vrij snel werd besloten een bijzonder innovatieve digitale rondleiding uit te werken. De 360° beleving werd toegankelijk gemaakt voor het grote publiek, iets waar het bij cultuur uiteindelijk om draait.

Voor het Van Eyck-jaar werd een verlenging aangekondigd tot in het voorjaar van 2021. Een beslissing die bij de Gentenaar en de cultuurliefhebber in het algemeen, met een zeer warm hart onthaald werd.

Als stad zaten we de voorbije maanden alles behalve stil. De afgelopen zomer was een bizarre, onverwachte zomer. Maar door een intensieve samenwerking tussen verschillende actoren werden alsnog grootse en bijzondere projecten uitgewerkt. Groots in hun ideeën en intentie, intiem en veilig in hun uitwerking. Ze bleken een verademing voor bezoekers. Het eerste vleugje cultuur in maanden werd onthaald en geapprecieerd als nooit tevoren. Een teken dat cultuur niet de kers op de taart is, maar de taart zelf.

Ook hier is de lijst van initiatieven uitgebreider dan we hadden durven hopen. Jan Hoet Jr. stelde de Jan Hoet route voor, met meer dan 300 werken in lokale etalages. Een ondersteuning voor de cultuurbeleving in onze stad en tegelijk een broodnodige steun voor de lokale ondernemers.

Film Fest Gent werkte een kleinschalige en lokale versie uit van het anders grootse en spectaculaire jaarlijkse festival, met focus op de deelgemeenten en de verschillende wijken, om film tot bij de Gentenaar te brengen.

De Bijlokesite pakte uit met een intimistisch festival genaamd Bijloke Wonderland. Van lezingen, over matinées en concerten bij ochtenddauw, tot intieme avondconcerten en theater voor de allerkleinsten. De Gentenaar genoot zichtbaar. Ook de Centrale werkte op zeer korte tijd coronaproof concerten uit in openlucht.

De sector bewees dat cultuur iets is dat onder alle omstandigheden, met of zonder crisis blijft rechtstaan. Hoe zwaarder de sector het kreeg, hoe meer spelers vochten om overeind te blijven. Altruïstisch, volledig gericht op de bezoeker en diens optimale beleving en bovenal: volledig coronaproof. Gent bleef niet bij de pakken zitten. In plaats van te zeuren over wat niet kon, hebben we gefocust op wat wél nog kon. Zo werd binnen de stadsdiensten het kernteam cultuur opgericht om de uitbreiding van zaalcapaciteiten op een doordachte en veilige manier mee mogelijk te maken.

Uit deze crisis moeten we ook lessen trekken. We moeten onze basis betonnen, onze sector ondersteunen en met een open blik op de toekomst zaken durven implementeren die de cultuursector structureel vooruithelpen en versterken, eerder dan de wonde tijdelijk te stelpen. Vanuit dat inzicht werd binnen het Gents Kunstenoverleg een werf opgestart, om te leren uit deze crisis en tegelijk een duidelijke visie kunnen uit te werken voor de toekomst.

Naast het zomerrelanceplan werd ook sterk ingezet op andere maatregelen. Een subsidieverhoging in 2020 voor erkende en nominatief gesubsidieerde cultuurorganisaties die uit de boot vielen bij de Vlaamse noodfondsmaatregelen; een eenmalige forfaitaire subsidie van 1.000 euro voor kleinere culturele spelers; een reglement voor huursubsidies waarbij organisaties uit de cultuursector, die op de private markt huren, een compensatie kunnen aanvragen voor de maanden april, mei en juni; een huurkwijtschelding van 3 maanden voor culturele organisaties die een gebouw bij de "groep Gent" huren en daarnaast een huurkwijtschelding van 3 maanden voor 154 ateliers door middel van een eenmalige subsidie aan NUCLEO.

Ook een extra ondersteuning van voor onze 2 arthouse cinema's, Sphinx en Studio Skoop, werd voorzien. Ter ondersteuning van de artiesten die het heel moeilijk hebben, werden samen met de schepen van Economie de artiestencheques voor handel en horeca in het leven geroepen. In samenwerking met de schepen van Onderwijs werd 'Artiest zkt school' ontwikkeld, een nieuwe spin-off van het eerder genoemde en zeer succesvolle 'Artiest zkt...' project.

Daarnaast helpen we ook waar mogelijk de gederfde inkomsten te compenseren van onze musea, Historische Huizen, de bibliotheken, De Centrale en Muziekcentrum De Bijloke.

Maar misschien is er ook wel een positief gegeven aan de crisis die we doormaken. Aan een ongeziene snelheid en met de nodige creativiteit werd door de cultuuroctoren gereageerd op de crisissituatie. Er werd beroep gedaan op digitale toepassingen om de cultuurconsument niet op zijn honger te laten zitten. Een virtueel museumbezoek of een gelivestreamd concert o.a. via het platform 'Sound of Ghent' en alternatieven voor het fysiek uitlenen van boeken. Onder het mom 'never waste a good crisis' werd cultuur zelfs letterlijk bij senioren aan huis gebracht. Misschien met wisselend succes, maar op zijn minst het proberen waard, met al dan niet een nut voor de toekomst.

Het is nu aan ons als beleidsmakers, aan de cultuuroctoren zelf én het publiek om deze ontwikkelingen te evalueren en om te beslissen welke voldoende zinvol en waardevol zijn om te behouden en welke niet. Want laten we het daarover eens zijn, enkel de digitale wereld, daar redden we het niet mee. Bij cultuur gaat het ook - en vooral - om het live en samen beleven van cultuur. Daarom zullen we met een warm hart voor onze Gentse cultuursector ook de komende maanden alles in het werk stellen om de vele actoren, groot of klein, er opnieuw bovenop te helpen.

Budget corona-maatregelen

Coronamaatregelen	
Noodfonds cultuur	2020
Ondersteuning 32 Gentse nominatief erkende organisaties die niet in aanmerking komen voor de Vlaamse noodfondsmaatregelen Cultuur	285.000
Forfaitaire premie voor culturele organisaties die niet in aanmerking komen voor de Vlaamse noodfondsmaatregelen	200.000
Nucleo – Huurkwijschelding ateliers van professionele beeldende kunstenaars	55.000
Ondersteuningsmaatregel Gentse Arthouse-cinema's	21.000
Tegemoetkoming in betalen huur verenigingen en convenantpartners op private huurmarkt	80.000
Infrastructuur voor outdoor concerten (o.a. De Centrale)	53.360
Bijloke Wonderland	61.000
Campagne heropstart Gentse musea	54.015
Verlenging Van Eyck-jaar tot juni '21	200.000
Artiestencheques voor handels- en horecazaken	150.000
Artiest zoekt school	40.000
Totaal:	1.199.375
Overige maatregelen i.k.v. Corona	2020
Musea Derving inkomsten: 2.701.167	2.747.667
Online ticketing via derden: 46.500 € in 2020, daarna jaarlijks 4.500 €	
Historische huizen Derving inkomsten (min lagere uitgaven)	1.968.986
Bibliotheken Derving inkomsten	120.000
Bijloke Derving inkomsten (min lagere uitgaven)	251.091
De Centrale Derving inkomsten (min lagere uitgaven)	180.900
Uitpas Derving inkomsten	100.000
Jan Hoet & Filmfest: initiatieven binnen de eigen middelen cultuur	/
Totaal:	5.368.644
Totaal Coronamaatregelen:	6.568.019